

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM HİZMETLERİ

**SALON HAZIRLIĞI VE HİJYENİ
815SBG039**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ – 1	3
1. SALON HİJYENİ	3
1.1. Sterilizasyon	3
1.1.1. Sterilizasyon ve Sanitasyon Yöntemleri	4
1.2. Temizlik	12
1.2.1. Temizlik Türleri	13
1.3. Araç Gereç ve Malzemeler	15
1.3.1. Malzeme Seçiminde Dikkat Edilecek Faktörler	15
1.3.2. Temizlik Araçları	18
1.3.3. Temizlik Maddeleri	19
1.4. Salondaki Alanların Temizliği	25
1.4.1. Temizlik Yöntemleri	25
1.4.2. Çeşitli Yüzeylerin Temizliği	27
1.5. Salonda Havalandırma ve Salonu Isıtma	31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	32
ÖĞRENME FAALİYETİ – 2	34
2. SALONDA EMNİYET	34
2.1. Salonda Meydana Gelebilecek Kazalar	34
2.2. İlk Yardım	35
2.3. Salondaki İlk Yardım Çantası	35
2.4. Kazanın Önlenmesi	36
2.4.1. İşverenin Alması Gereken Önlemler	36
2.4.1. Çalışanın Alması Gereken Önlemler	37
2.4.2. Sendikanın Alması Gereken Önlemler	37
2.5. Yangın Tedbirleri	37
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	39
ÖĞRENME FAALİYETİ 3	40
3. GÜZELLİK HİZMETLERİ SALONLARI	40
3.1. Kuaför Salonunun Fiziki Koşulları	40
3.1.1. Kuaför Salonunda Kullanılan Araç ve Gereçler	42
3.2. Cilt Bakımı Salonu ve Vücut Bakımı Salonu	43
3.2.1. Fiziki Koşullar	43
3.2.2. Cilt Bakımı ve Vücut Bakımı Salonunda Kullanılan Araç ve Gereçler	45
3.3. Makyaj Odası	45
3.3.1. Fiziki Koşullar	45
3.1.2. Makyaj Odasında Kullanılan Araç ve Gereçler	46
3.1.3. Salonların Temizliği	47
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	50
MODÜL DEĞERLENDİRME	51
CEVAP ANAHTARLARI	53
KAYNAKÇA	55

AÇIKLAMALAR

KOD	815SBG039
ALAN	Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Salon Hazırlığı ve Hijyeni
MODÜLÜN TANIMI	Salon hazırlığı ve hijyeni bilgilerinin ve uygulamalarının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/8
ÖN KOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Salon hazırlığını yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç k- Gerekli ortam ve araç gereç sağlandığında salon hazırlığını tekniğine uygun yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Salon hijyenini yapabileceksiniz. 2. Salonda emniyet tedbirleri alabileceksiniz. 3. Güzellik salonlarının tüm birimlerini hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Güzellik merkezleri, okulları Donanım: Temizlik malzemeleri, araç ve gereçleri
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci

Küreselleşen dünyamızda hareketliliğin artması ile birlikte güzellik ve bakım hizmetleri sektörü önemli bir gelişme içindedir.

Güzellik salonları, SPA ve Wellness işletmelerinde salonların hijyeni ve bakımı hizmetleri, konuğun işletmeye bakışında ve memnuniyetinde en önemli etkenlerin başında gelmektedir.

Salonların hazırlığı ve hijyeninin sağlanmasında uygun araç gereç ve malzemelerin doğru yöntemle kullanımı şarttır. Aksi takdirde işlemler uzar, yüzey ve zeminlere zarar verilir bu da iş gücü ve maliyet kaybına neden olur.

Etkili bir salon hazırlığı yapabilmeniz için bütün çalışmalarınızda olduğu gibi araç gereç ve malzeme seçimini ve bunların doğru kullanımını, sıraya uygun ve dikkatli bir çalışmayla gerçekleştirmelisiniz.

Kalitenin ön planda tutulduğu işletmelerde, salonların temizliği, hijyeni ve görünümü büyük önem taşır.

Bu modülde, alanınız için temel olan salonların hazırlığı konusunda uymanız gereken sterilizasyon ve hijyen ilkeleri konusunda bilgi edinecek, evde ve çalışma alanlarınızda bunları uygulayabileceksiniz. Çalışma ortamlarınızın temizliğini sağlayarak sağlıklı ve hijyenik salonlar hazırlama konusunda sektörün aradığı eleman özelliklerine sahip olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ – 1

AMAÇ

Bu etkinlik ile gerekli ortam ve araç gereç sağlandığında salon hijyenini sağlayacak ve hazırlığını tekniğine uygun yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sterilizasyonun ne anlama geldiğini araştırarak sınıfta arkadaşlarınızla güzellik merkezlerinde sterilizasyonun neden gerekli olabileceğini tartışınız.
- Ev temizliğinde annenizin hangi alanlarda ne tür araç gereç ve malzemeler kullandığını gözlemleyip sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. SALON HİJYENİ

1.1. Sterilizasyon

Sterilizasyon bir nesnedeki zararlı ve faydalı tüm bakterileri yok ederek mikroplardan arınmış hâle getirmektir.

Hijyen, sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemlerinin tümü olarak tanımlanmaktadır.

Bir güzellik okulundaki veya salonundaki tüm malzeme ve aletlerin sterilize edilmesinin imkânsız olduğunu kabul etmek gerekir. Bu nedenle alet ve malzemelerin sterilize edilmek yerine sağlığı koruyucu şekilde temizlenmesi (sanitasyon) gerçekleştirilmektedir.

Sanitasyon ve sterilizasyon güzellik uzmanı için pratik öneme sahiptir; çünkü her ikisi de özellikle enfeksiyona ve bulaşıcı hastalıklara yol açan mikropların üremesini engellemek ve mümkünse tamamen mikropları yok etmek için gerekli metotları içerir.

Aşağıda sanitasyonla ilgili kavramların tanımları yer almaktadır.

- **Antiseptik:** Bakteriye öldüren veya bakterinin gelişmesini durduran kimyasal maddedir.
- **Asepsis:** Mikroplardan arınmış olmaktır.
- **Bakterisid:** Bakterileri yok etme gücüne sahip kimyasal bir maddedir.
- **Dezenfekte etmek:** Bir nesnenin üzerindeki bakterileri yok etmektir.
- **Dezenfektan:** Bakterileri yok etme gücüne sahip kimyasal maddedir.
- **Fumigant:** Temiz malzemeleri muhafaza etmek için kullanılan tütsü/buhardır.
- **Jermisid (germicide):** Mikropları öldürme gücüne sahip kimyasal maddedir.
- **Sanitize etmek:** Malzemeleri sağlığı koruyucu şekilde temizlemektir.
- **Sepsis:** Bakterilerin kana karışarak kanı zehirlenmesidir.
- **Steril:** Tüm mikroplardan arınmış olmaktır.
- **Sterilize etmek:** Her türlü (yararlı ve zararlı) bakteriden arındırmaktır.

1.1.1. Sterilizasyon ve Sanitasyon Yöntemleri

Sterilizasyon ve sanitasyonun çok bilinen 5 yöntemi vardır. Bunlar iki ana başlık altında toplanabilir:

1.1.1.1. Fiziksel Yöntemler

- **Buhar ısısı**
 - 100 °C ısıda 20 dakika kaynayan su (Bu metot güzellik salonlarında artık kullanılmamaktadır.)
 - Buhar, buhar basınçlı sterilizasyon aleti gerekir. Tıbbi alanda bakteri ve sporları öldürmek için kullanılır.
- **Kuru ısı (pişirme)**
 - Salonlarda çarşaf, havlu, sargı bezi, pamuk ve benzeri malzemeleri sterilize etmek için kullanılır.

➤ **Ultra-viyole ışınlar**

- Güzellik salonlarında sanitasyondan geçmiş malzemeleri temiz tutmak için elektrikli sanitasyon aletinin içinde kullanılır.

1.1.1.2. Kimyasal Yöntemler

Antiseptik ve dezenfektanlar hâlen güzellik salonlarında kullanılmaktadır.

Buhar (fumigantlar), kabin şeklindeki sanitasyon aletinin içinde temizlenmiş malzemeleri saklamak için kullanılır.

Kimyasal maddeler güzellik salonlarında bakteri yok edilmesi veya çoğalmasının kontrol altında tutulması için kullanılan en etkin sanitasyon araçlarıdır. Sanitasyon amaçlı kullanılan kimyasal maddeler antiseptik veya dezenfektanlardır.

Bir antiseptik bakteriyi öldüren veya bakterinin gelişmesini engelleyen maddedir. Genel bir kural olarak antiseptikler cilt üzerinde emniyetle kullanılabilir.

Dezenfektan, çoğu bakteriyi yok eder ve malzemelerin sanitasyonunda kullanılır.

Pek çok kimyasal madde hem antiseptik hem de dezenfektan olarak sınıflandırılabilir. Güçlü bir solüsyon dezenfektan olarak hafif bir solüsyon ise antiseptik olarak kullanılabilir (Örneğin: formalin= su ile karıştırılan “formaldehide”, alkol veya quats).

İyi bir dezenfektandan beklenenler şunlardır:

- Hazırlanması kolay olmalıdır.
- Etkisini çabuk göstermelidir.
- Kokusuz olmalıdır.
- Aşındırıcı olmamalıdır.
- Ekonomik olmalıdır.
- Cildi tahriş etmemelidir.

Piyasada kullanıma hazır pek çok kimyasal dezenfektan madde bulunmaktadır. Güzellik salonlarında yaygın olarak kullanılan kimyasallar şunlardır:

- Dörtlü amonyum bileşiği(Quaternary ammonium compounds-quats): Aletlerin sanitasyonu için kullanılır.
- **Formaldehid:** Aletlerin sanitasyonu için kullanılır.
- **Alkol – kesici:** Aletlerin ve elektrotların sanitasyonu için kullanılır.
- **Hazır ticari ürünler:** Yerleri, lavaboları ve tuvaletleri temizlemek için kullanılır.

Islak sanitasyon kabı, içine dezenfektan sıvısının doldurulduğu ve temizlenecek aletlerin tamamen daldırıldığı bir haznedir. Sıvının kirlenmesini engellemek için bir kapağı vardır. Islak sanitasyon kaplar çeşitli boylarda ve biçimlerde temin edilebilir.

Dezenfektan sıvı ile dolu kaba aletlerinizi batırmadan önce şunları mutlaka yapmalısınız:

- Fırça ve taraklardan saçları temizleyiniz.
- Aletleri sıcak su ve sabunla iyice yıkayınız.
- Aletleri iyice durulayınız.

Bu işlemler sıvının kirlenmesini önler. Ayrıca sıcak su ve sabun pek çok mikrobu yok eder.

Aletler, dezenfektanlı sıvıdan çıkarıldıktan sonra temiz suda durulanmalı, temiz havlu ile kurulmalı, kullanılana kadar kuru sanitasyon kabininde saklanmalıdır.

- **Kuru sanitasyon veya kabin sanitasyonu:** Bu kabin hava geçirmez bir kabindir ve aktif bir fumigant içerir. Sanitasyondan geçen aletler kullanılana kadar bu kabinde temiz saklanabilir.

- **Fumigant hazırlama:** Bir yemek kaşığı dolusu (15ml) boraks ve 1 yemek kaşığı dolusu 15 formalini su ile karıştırılmış formadehidi bir küçük tepsiye koyarak kabinin tabanına yerleştiriniz. Formaldehid buharı oluşacaktır. Kimyasalları etkileri azaldıkça yenileyiniz, bu süre kabin ağının ne sıklıkta açılıp kapandığına bağlıdır. Formalin tablet hâlinde de bulunabilir. Üreticisinin kullanma talimatlarına uymalısınız.
- **Ultra-viyole ışınli elektrikli sanitasyon cihazı:** Tarak, fırça, cımbız, manikür aletleri ve her türlü araç gerecin kullanılabildiği kadar temiz tutulmasında etkilidir. Aletler en az 20 dk. ışın altında kalmalıdır. Tarak, fırça ve aletler ultra-viyole cihazında yerleştirilmeden önce sanitasyondan geçmeli, yağdan arındırılmalıdır; çünkü ışınlar yağlar tarafından emilir. Etkili bir kullanım için üretici talimatlarına uymalısınız.
- **Kimyasal sanitasyon maddeleri (dörtlü amonyum bileşikleri (quats)):** Bu bileşikler dezenfektan etkisi gösterir. Farklı ticari ve kimyasal isimler altında satılır. Avantajları ise kısa sürede dezenfekte etmeleri, kokusuz ve renksiz olmaları, zehirlenmemeleri ve bozulmamalarıdır. 1/1000'lik solüsyonlar yaygın olarak aletlerin sanitasyonunda kullanılır. Solüsyonda bekletme süresi kullanılan solüsyonun kuvvetine bağlı olarak 1-5 dakika arasında değişir.

Dikkat! Herhangi bir quatsı kullanmadan önce etiketindeki direktifleri ve kullanma kılavuzunu dikkatle inceleyiniz.

Ürün doğal yumuşaklığı veya sertliğindeki su ile kullanılabilir mi, yoksa sertliği giderilmiş su mu gereklidir öğreniniz. Pas önleyici içerip içermediğini araştırınız. Eğer üründe pas önleyici yoksa solüsyona % 1/2 sodyum nitrit eklemek metallerin paslanmasına engel olur.

- **1/1000 kuvvetinde bir quats hazırlama:** Eğer ürün % 10 aktif madde içeriyorsa 3.8 litre (1 galon) suya 37.5 ml (1 1/4 oz) quats solüsyonu ekleyiniz. Eğer ürün % 12 aktif madde içeriyorsa 3.8 litre suya 30 ml (1 oz) quats solüsyonu ilave ediniz. Eğer ürün % 15 aktif madde içeriyorsa 3.8 litre suya 22.5 ml (3/4 oz) quats solüsyonu ilave ediniz.

➤ **Kimyasal dezenfektanlarla sanitasyon yapımı aşamaları:**

- Aletleri sıcak su ve sabunla iyice yıkayınız.
- Sabun kalıntılarının tamamını temizlemek için sıcak su ile durulayınız.
- Aletleri ıslak sanitasyon kabına daldırınız.

Aletleri sanitasyon kabından çıkarıp suda durulayınız ve temiz havlu ile kurulayınız.

- Temiz aletleri tek tek selofana sararak kullanana kadar sanitasyon kabininde veya ultra-viyole cihazında saklayınız.

➤ **Alkol ile sanitasyon yapımı**

Elektrot ve metal aletleri temizlemek için % 70 alkol veya % 99 isopropyl alkol kullanınız. % 70 alkol etil alkol demektir. %99 isopropyl alkol % 70 etil alkol ile aynı kuvvettedir.

İnce kesici kenarları olan aletlerin en etkili temizliği yüzeyin %70 alkole batırılmış pamukla silinmesiyle yapılır. Bu uygulama keskin kenarlarının körlenmesine engel olur.

Elektrotları emniyetli bir şekilde temizlemek için % 70 alkole batırılmış pamukla yüzeylerini nazıkçe oyun. Temizlenmiş malzemeleri kuru veya ultra-viyole sanitasyon cihazına yerleştirin.

➤ **Yerlerin lavaboların ve tuvalet kapılarının temizliği**

Yerleri, lavaboları ve tuvalet kapılarını temizlemek için ticari malzemeler kullanınız. Hoşa gitmeyen kokuları bastırmak ve rahatlatıcı kokular yaymak amacıyla deodorant kullanılabilir.

Hangi dezenfektanı kullanırsanız kullanın uygun şekilde ve üreticisinin önerdiği gibi sulandırmaya dikkat ediniz.

Temiz bir güzellik salonunda servis yapılması müşterilerin her zaman hoşuna gider. Bu alışkanlığı edininiz. Her şeyi temiz ve düzenli tutunuz.

Solüsyon oranları

%100 aktif sıvı konsantre Kuvvet

- 30 ml (1 oz) suya 5 damla sıvı veya,0,36 litre (12 oz) suya 1 çay kaşığı (5 ml) sıvı %1
- 30 ml (1 oz) suya 10 damla sıvı veya
- 0,36 litre suya 2 çay kaşığı (10 ml) sıvı %2
- 0,36 litre suya 4 çay kaşığı (20 ml) sıvı %4
- 0,36 litre suya 5 çay kaşığı (25 ml) sıvı %5
- 0,36 litre suya 10 çay kaşığı (50 ml) sıvı %10

Ölçü değişim tablosu:

Normal bardak	8 oz (0.237 litre)
1 Pint	16 oz (0.475 litre)
1 Quart	32 oz (0.95 litre)
1/2 Galon	64 oz (1.9 litre)

➤ **Güvenlik önlemleri**

Kullanım hatalarını ve kazaları engellemek için güvenlik önlemleri alınmadıkça kimyasal sanitasyon elemanları bazı tehlikeler içerir. Uygulanması gereken güvenlik kuralları şunlardır:

- Kimyasalları küçük miktarlar hâlinde satın alınız, serin ve kuru bir yerde saklayınız. Aksi takdirde kimyasallar hava, ışık ve ısıyla temas ederlerse bozulabilir.
- Kimyasalları dikkatli tartınız ve ölçünüz.
- Tüm kutu ve kapları etiketli, kapakları kapalı ve kilit altında tutunuz.
- Kimyasalları veya solüsyonları koklamayınız; çünkü bazılarının keskin bir kokusu vardır ve burun dokularını tahriş edebilir.
- Kimyasalları sulandırırken dökmemeye dikkat ediniz.
- Aletleri ısı kaynağından alırken yanmamak için pens kullanınız.
- Her zaman kullanıma hazır bir ilk yardım çantası bulundurunuz.

➤ Sanitasyon kuralları

- Sanitasyon cihazlarının içindeki kimyasallar düzenli olarak değiştirilmelidir.
- Manikür sırasında kullandığınız aletleri dezenfektan solüsyon içinde (% 70 alkol) tutmalısınız.
- Bütün malzemeler sanitasyona tabi tutulmadan önce saç ve kıllarından temizlenmelidir.
- Tarak ve fırçalar her müşteriden sonra sanitasyona sokulmalıdır.
- Şampuan hazneleri her kullanımdan sonra sanitasyon yapılmalıdır.
- Tüm manikür aletleri bir müşteri için kullanıldıktan sonra sanitasyona sokulmalıdır.
- Elektrikli aletlerin yüzeylerini % 70 alkolle ısıtılmış pamukla silerek temizlenmelidir. Küvez-kapsül cihazlarının temizliği kullanım talimatlarına göre gerçekleştirilmelidir.
- Tüm kaplar, manikür kâseleri ve benzeri malzemeler bir diğer müşteri için kullanılmadan önce sanitasyondan geçmelidir.

İSMİ	ŞEKLİ	KUVVETİ	KULLANIMI
QUATS	Sıvı veya tablet	1/1000 solüsyon	Aletleri solüsyonda 1-5 dk. bekletiniz.
ETİL ALKOL	Sıvı	% 70 solüsyon	Keskin alet ve elektrotları temizlemek için
CRESOL-LİZOL	Sıvı	% 10 sabun	Yerleri, lavaboları ve tuvaletleri temizlemek için (Salonlarda kullanımının günümüz şartlarında uygun olmadığını düşünüyoruz.)

Tablo 1.1: Güzellik salonlarında yaygın olarak kullanılan dezenfektanlar

İSMİ	ŞEKLİ	KUVVETİ	KULLANIMI
BORİK ASİT	Beyaz kristal	% 2-5 solüsyon	Gözleri temizlemek için (Salonlarda kullanımının günümüz şartlarında uygun olmadığını düşünüyoruz.)
TENTÜRDİYOT	Sıvı	% 2 solüsyon	Kesik ve yaraları temizlemek için (Salonlarda kullanımının günümüz şartlarında uygun olmadığını düşünüyoruz.)
HİDROJEN PEROKSİT	Sıvı	% 3-5	Cildi ve hafif kesikleri temizlemek için
ETİL ALKOL	Sıvı	% 60 solüsyon	Eller, cilt ve ani kesikleri temizlemek için (Tahriş varsa kullanmayınız.)
CHLORAMINE-T (CHLOROZOL)	Beyaz kristal	% ½ solüsyon	Cilt ve elleri temizlemek için (Salonlarda kullanımının günümüz şartlarında uygun olmadığını düşünüyoruz.)
SODYUM HYPOCHLORITE (JAVEL SUYU, ZANİTE)	Beyaz kristal	% ½ solüsyon	Elleri yıkamak için

Tablo 1.2: Güzellik salonlarında yaygın olarak kullanılan antiseptikler

Toplum temizliği, toplum sağlığını korumak ve mikrobik hastalıkların yayılmasını engellemek için uygulanan önlemlerdir.

Sanitasyona verilen önemin hiçbir zaman abartıldığı düşünülmemelidir. Profesyonel hizmetler bir uzmanı müşterinin cildi, saç derisi, saç ve tırnakları ile direkt ilişkiye sokmaktadır. En iyi sanitasyon önlemlerini uygulayarak müşterinizin sağlığını emniyet altına almış olursunuz.

Pek çok devlet kuruluşu su, gıda ve atıklarla ilgili gerekli önlemleri alarak toplum sağlığını korumaktadır. Bu önlemler toplum sağlığını emniyete almak için atılan adımların sadece bir kısmıdır. İçme suları kokusuz ve renksiz olmalı, yabancı madde içermemelidir. Kristal berraklığındaki su bile temiz olmayabilir. Çünkü içinde çıplak gözle görünmeyen bakteriler bulunabilir.

Mikrobik hastalığı olan bir kişi etrafındakiler için hastalık kaynağıdır. Bu nedenle soğuk algınlığı veya bir başka bulaşıcı hastalığı olan kozmetik uzmanlarının müşterilere servis yapmalarına izin verilmemelidir.

Bununla beraber, bulaşıcı hastalığı olduğu açıkça görülebilen müşteriler de güzellik salonuna kabul edilmemelidir. Bu yolla diğer müşterileri en iyi şekilde gözetmiş olursunuz.

Toplum, sanitasyonun önemini anladığı için güzellik salonlarında her türlü temizlik ve sağlık önlemlerinin uygulanmasını ve toplum sağlığının korunmasını istemektedir.

Özet

Aşağıda listelenen sağlık kurallarına sadık kalarak topluma daha iyi ve daha sağlıklı bir hizmet sunmuş olursunuz.

- Bütün güzellik salonları iyi aydınlatılmış, ısıtılmış ve havalandırılmış olmalı ve temiz tutulmalıdır.
- Bir güzellik salonundaki duvarlar, perdeler ve yer kaplamaları yıkanmalı ve temiz tutulmalıdır.
- Güzellik salonlarında sürekli sıcak ve soğuk şebeke suyu bulunmalıdır. İçme suyu imkânları (kağıt bardaklar ve / veya içme suyu çeşmesi) sağlanmalıdır.
- Su tesisatı sağlıklı olmalı ve problemsiz çalışmalıdır.
- Tüm bina, kemirici hayvanlar, haşaratlar, sinekler veya benzeri tüm hayvanlardan arındırılmış olmalıdır.
- Güzellik salonu yemek yemek ve uyumak için veya yaşama alanı olarak kullanılmamalıdır.
- Tüm saç, pamuk veya diğer atık malzemeler gecikmeden yerlerden süpürülmeli ve kutuda toplanarak düzenli aralıklarla binadan çıkarılmalıdır.
- Tuvaletler temiz tutulmalı, özel şişesinde sıvı sabun ve kâğıt havlu bulundurulmalıdır.
- Her kozmetik uzmanı müşterilere hizmet ederken temiz bir üniforma giymelidir.
- Kozmetik uzmanı bir müşteriye servis vermeden önce, servis verdikten sonra ve tuvaletten çıkarken ellerini yıkamalıdır.
- Her müşteri için yeni yıkanmış bir havlu kullanılmalıdır. Temiz havlular kapalı sanitasyon dolaplarında saklanmalıdır. Kirli havlu ve çarşaflar kullanıldıktan hemen sonra özel depolama yerlerine atılmalıdır. Kirli havlular temiz olanlardan ayrı bir yerde tutulmalıdır.
- Yastık kaplamaları ve boyun örtüleri her müşteride yenilenmelidir.
- Şampuan önlüğünün müşterinin cildine temasına engel olunmalıdır.
- Pudra ponponlarının, rujların, allıkların, kalıp sabunların, süngerlerin, fırçaların, tarakların ortak kullanımı yasaktır.
- Losyonları, yağları, kremleri ve pudraları temiz ve kapalı kaplarda muhafaza edilmelidir. Kavanozlardan krem veya yağ alırken temiz spatül kullanılmalıdır. Losyon ve pudra uygulamak için steril pamuk kullanılmalıdır. Her kullanımdan sonra kozmetik kapları kapatılmalıdır.

- Manikür için dezenfekte edilmiş bir kâse veya değiştirilen kâğıt kaptan olan parmak kâsesi kullanılmalıdır.
- Kâğıt tırnak törpülerini bir müşteri için kullandıktan sonra atılmalıdır.
- Kirli tarak, fırça, havlu ve diğer malzemeler kullanımdan hemen sonra servis masalarının üstünden alınmalıdır.
- Saç tokaları firketeler veya pensleri ağıza alınmamalıdır.
- Saç fileleri üniformanın ceplerinde veya kollarında taşınmamalıdır.
- Saç fileleri her kullanımdan sonra yıkanmalıdır.
- Pensler, bigudiler, saç tokaları ve firketeler her kullanımdan sonra sterilize edilmelidir.
- Kullanılmış malzemeler önce sanitasyona alınmalı sonra toz veya hava geçirmeyen bir kutuya veya sanitasyon kabinine yerleştirilmelidir.
- Yere düşen malzemeler sterilize edilmeden tekrar kullanılmamalıdır. Köpek, kedi, kuş veya diğer hayvanlar güzellik salonu veya okuluna alınmamalıdır.

Türkiye'de 15.02.2008 tarihinde 26788 sayılı Resmî Gazete'de yayınlamış olan, T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanmış "Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik" yürürlüktedir. Bu Yönetmelik çerçevesinde güzellik salonlarının denetim ve ruhsat işlemleri belediyelerce yapılmaktadır.

1.2. Temizlik

Kirliliği meydana getiren etkenlerin ortadan kaldırılması işlemine temizlik denir. Kirlilik ise bir mekânın toz, döküntü, çöp, iz, leke, koku gibi etkenlerle insanları rahatsızlık verecek şekilde kaplaması, arzulanmış doğal ve temiz görüntüsünü kaybetmesidir. Kirli bir yüzeyde insan sağlığını tehdit eden mikroorganizmaların yaşamaları ve çoğalmaları son derece kolaydır. Temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş ortamlar sağlık için idealdir.

Temizlik basit bir iş olarak düşünülse de çok önemlidir. Çağdaş dünyada insanlar, ferah, temiz mekânları, sağlıklı çalışma yerlerini, huzur veren temiz dinlenme yerlerini arzu etmektedirler. Temiz ortamın sağlanması ise uzman kişilerin profesyonelce iş yapmaları ve en son temizlik teknolojisinden faydalanmaları ile sağlanabilir. Hızlı temizlik metotlarının ve temizlik araç ve kimyasalların kullanımı verimi arttırdığından fiyatları azaltır. İş veriminin artması ve personel moralinin yüksek olması, hoş ve hijyenik ortamların yaratılmasını sağlar.

Temizlik konusu kapsamında oldukça önemli olan bir başka kavram ise kirdir. Kir, yüzeyler üzerindeki istenmeyen fiziksel, kimyasal maddeler ve mikroorganizmalar olarak tanımlanabilir. Kirler, bakteri ve mikropların beslenmesi için uygun ortamı oluşturur. Bu nedenle, her temizlik programının temel amacı kirlerin yok edilmesidir. Kirler, toz şeklinde ve kolay temizlenebilir türden oldukları gibi yapışkan ve zor giderilen türleri de bulunmaktadır.

Yüzey ve mekânlarla ilgili bu bağlamda yapılması gerekli diğer bir uygulama da bakımdır. Bakım, temizliği kolaylaştırmak ve yüzeye güzel bir görünüm kazandırmak amacıyla yüzeylere uygulanan mekanik ya da kimyasal faaliyetlerdir. Bakım, yüzeylerin daha uzun süre dayanmaları amacıyla yüzeye uygulanır.

Temizlik, bulunulan mekânın çekici, estetik görünümlü olmasını sağlar. Yerlerde kir, toz ve çöplerden hiçbir iz bırakılmaması ve yerlerin hoş görünmesi etkili temizlikle sağlanır. Temizlik, sağlıklı ortam yaratılmasını sağlar ve mekânda kullanılan yatırımın ömrünü uzatır. Bir alana tam olarak temiz denilebilmesi için görünen kirlerin yanı sıra görünmeyen kirlerin de yok edilmesi gerekir.

1.2.1. Temizlik Türleri

Piyasada kullanılan yüzey malzemesi ve mekân türü arttıkça, temizlik yöntemlerinde de farklılaşmalar ortaya çıkmaktadır. Örneğin, plastik yüzey ile ahşap yüzey için kullanılan temizlik yöntemi ile bir hastane veya güzellik merkezi odası temizliğinde uygulanan işlemler, kullanılan kimyasallar farklılık göstermektedir. Dolayısıyla her farklı alan için farklı temizlik işlemlerini uygulamak gerekmektedir. Yapılan incelemelerde, temizlik konusunun özellikle, beş farklı boyutta yürütüldüğü ve bu süreçlerin tamamının uygulanması durumunda alanın tam temizliğinin söz konusu olduğu görülmektedir. Bunlar:

- **Fiziksel temizlik:** Yüzeylerin toz, çöp, döküntü vb. görünen kirlerden arındırılmasıdır.
- **Kimyasal temizlik:** Yüzeylerin temizlenmesi amacıyla çeşitli kimyasal maddelerin kullanılmasıdır.
- **Bakteriyolojik temizlik:** Gözle görülmeyen, hastalık yapabilen çeşitli patojen (bakteriler, mantarlar ve virüsler) mikroorganizmaların yüzeylerden temizlenmesi, dezenfeksiyonlanmasıdır.
- **Osmolojik temizlik:** Ortamda kokuya neden olan, görünen ve görünmeyen kirlerin giderilmesidir.
- **Entomolojik temizlik:** Ortamda haşere olmaması için yapılan temizlik ve kontroldür.

Temizlik türünün amacına göre gruplandırılması kapsamında üzerinde sıkça durulan bir başka temizlik türü ise hijyendir. Hijyen birey ve toplumlarda sağlığın korunması, devam ettirilmesi ve yükseltilmesi için gerekli bilgi ve uygulamaları içerir. Dolayısıyla görünen temizlik yanında, görünmeyen mikroorganizma ya da sağlığı tehdit eden tüm unsurlardan arındırılmış temizlik bu kapsamda yer alır. Başka bir ifadeyle, yukarıdaki sıralamada fiziksel temizlikten, entomolojik temizliğe kadar olan tüm süreçlerin gerçekleşmesi ile hijyenik temizliğin sağlanması mümkün olmaktadır.

Bir işletmenin temizlik programı, amaçlarına göre hazırlanabileceği gibi farklı ölçütlere göre de hazırlanabilir. Temizlik işleriyle ilgili olarak hazırlanacak planlamalarda esas alınacak program ölçütlerine aşağıda yer verilmektedir:

➤ **Zamana göre**

Bu ölçüte göre program yapılırken işlerin yapılış sıklığı esas alınır ve işler, rutin, periyodik ya da inşaat temizliği şeklinde yürütülür.

- İnşaat temizliği
- Günlük temizlik (rutin)
- Periyodik temizlik

➤ **Yüzeyle göre**

Burada temizliğin yapılacak yüzeye göre gruplandırılması; malzeme, kimyasal madde uygulanacak yöntemin bu temelde oluşturulması söz konusudur. Bu amaçla, şu temizlik türleri bulunmaktadır:

- Cam temizliği
- Metal temizliği
- Plastik yüzeylerin temizliği
- Ahşap yüzeylerin temizliği
- Taş yüzey temizliği
- Kumaş yüzey temizliği
- Fayans yüzey temizliği
- Boyalı yüzey temizliği

➤ **Kullanılan malzemeye göre**

Temizlik işlerinin gruplandırılmasında kullanılan bir başka ölçüt ise temizlikte kullanılan temel alet ve gereçtir. Örneğin, kuru temizlik ya da ıslak temizlikte kullanılacak ekipman ve temizlik malzemeleri birbirinden çok farklıdır. Kullanılan malzemeye göre temizlik çeşitleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Kuru temizlik
- Nemli temizlik,
- Islak temizlik
- Vakumla temizlik
- Spreyle temizlik
- Buharlı temizlik

➤ **Çalışma yöntemine göre**

Bu ölçütte, çalışanların belli çalışma şekline yönlendirilmesi söz konusudur. Özellikle, işçilik ücretlerinin belirlenmesinde ve işin daha kısa sürede tamamlanmasının gerektiği durumlarda temizlik işleri bu ölçüte göre gruplandırılır. Bu temizlik türü şu alt başlıklara ayrılır:

- Geleneksel
- Blok çalışma
- Ekip çalışması

Etkili ya da başarılı bir temizlik programında, temizliğin süresi, temizliğin sıklığı, temizlik yöntemi, temizlik çözültisinin sıcaklığı, çözültinin kullanım süresi, kullanılan temizlik maddesinin cins ve miktarı, kullanılan araç ve gereçlerin uygun kombinasyonlarda birleşimi önemlidir. Tüm temizlik faaliyetlerinde aşağıdaki temel süreç izlenir.

- Görünür kirin temizlenmesi
- Gizli kirin temizlenmesi
- Yüzeylerin mekanik ve kimyasal korozyondan korunması (değerlerin korunması)
- Yüzeylerin görüntüsünün güzelleştirilmesi (estetik)
- Günlük bakımın kolaylaştırılması (maliyet)
- Temizlik, dezenfeksiyon ve bakımın en uygun kombinasyonu

1.3. Araç Gereç ve Malzemeler

Kirliliği meydana getiren etkenleri ortadan kaldırmakta kullanılan, basit bir kıl fırçadan en gelişmiş teknoloji ürünü, fırçalama, süpürme, yıkama, vakumlama yeteneğine sahip makineler, çeşitli aletler ve temizlik kimyasalları, temizlik malzemeleri kapsamında yer alır. Temizlik işlerinin başarısı, iyi seçilmiş, kullanım amacına uygun araç ve malzemelerin kullanımına bağlıdır. Temizlik malzemelerinin doğru seçilmiş olması, kullanan kişiye daha az zaman ve enerji harcatır.

Bu malzemelerin özellikleri, nerelerde kullanılacağına ve amaçlarına göre değişmektedir. Uygun temizlik malzemelerinin seçilmesi, temizlik araçları ve kimyasallarının özelliklerinin bilinmesi ile mümkündür. Dolayısıyla temizlik malzemelerinin amaçlarının ve kullanım koşullarının bilinmesi, hasar ve kazaları önlemenin yanında, temizlenen yatırımın ömrünü uzatır ve temizlik işini kolaylaştırır. Bu önemine bağlı olarak temizlik işletmelerindeki ilgili hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılan malzemelerin bilinmesi, doğru kullanılması oldukça önemlidir.

Temizlik malzemeleri, temizlik araçları ve temizlik maddeleri (kimyasalları) şeklinde iki temel grupta toplandığından, konu bu iki başlık çerçevesinde ele alınmıştır.

1.3.1. Malzeme Seçiminde Dikkat Edilecek Faktörler

Malzeme seçiminde dikkate alınması gereken bazı önemli faktörler bulunmaktadır. Bir temizlik aracını seçerken şu önemli noktalar gözönünde bulundurulmalıdır:

- Kullanım kolaylığı
- Temizleme ve bakım kolaylığı
- Garanti
- Yedek parça
- Emniyet
- Fiyat
- Bakım ve onarım servisi
- Ambalajı
- Kalitesi

➤ **İçeriği**

➤ **Kullanım kolaylığı**

Yeni bir temizlik aracının alınması personelin zaman ve enerji tüketimini azalttığı gibi temizliğin araçsız yapılmasına oranla daha iyi sonuç alınır. Örneğin, temizlik işlerinin süpürme, dövme ve emme gibi üç yolla birden yapan elektrik süpürgesi ot ya da el süpürgesine göre hem zaman ve enerjiden tasarruf sağlayacak hem de ot süpürge ve halı süpürgesine göre daha iyi sonuç verecektir. Ancak, bazı araçları kullanarak yapılan işten, iyi sonuç alınmasına rağmen, bu araçların kullanmaya hazırlanması fazla zaman kaybına yol açtığı için araç seçimindeki tercih yeniden gözden geçirilmelidir. Araç çok iyi sonuç verdiği hâlde, kullanımı zor olduğu için iyi verim almak zordur. Aynı durum çok fazla aksesuara sahip makineler için de söz konusudur. Çak fonksiyonel gibi görünse de çok sayıdaki aksesuarın isimlerinin ve kullanma şeklinin öğrenilmesi yanında, nerelerde kullanılacağına da öğrenilmesi zaman alacağından kullanma kolaylığı açısından caydırıcı olabilmektedir.

➤ **Temizleme ve bakım kolaylığı**

Bazı temizlik araçlarının temizlenmeleri ve bakımı güç olduğu için fazla tercih edilmez. Bu nedenle araç seçimi sırasında, araç üzerinde, temizliği zor ve tozların birikebileceği girintilerin bulunmaması gerekir. Ayrıca, araç yüzeyi, leke tutmayan, kolay temizlenen, yıkanabilen malzemedir yapılmış olmalıdır. Madeni yüzeylerin parlatma gerektirmeyen madde ile kaplanmış olması tercih nedenidir. Temizleme ve bakım kolaylığı olmayan alet ve araçların yeniden kullanıma hazırlanması hem zaman olarak hem de işgücünün kullanımı olarak verimliliği olumsuz etkileyecektir.

➤ **Garanti**

Bir araç satın alınırken garantisi olup olmadığına, verilen garantinin neleri kapsadığına ve garantisinin süresine dikkat edilmesi gerekir. Bazı garantiler, yeni alınan araçlardaki hatalı parçaların değiştirilmesi içindir ve çok kısa bir süreyi kapsar. Bazı garantiler ise hatalı parçaların yerine takılmasındaki işçiliği ve aracın uzunca bir süre iyi durumda kullanılmasını da temin etmektedir. Uzun ve her türlü parça değişimlerini ve hatta araç değişimini öngören garantiler tercih edilmelidir. Bir araç için en iyi garanti, tanınmış ve güvenilen bir üretici tarafından yapılmış olanıdır.

➤ **Yedek parça**

Bir araç satın alınırken yedek parçasının piyasada bulunup bulunmadığına da dikkat edilmelidir. Yedek parçası bulunmayan araçlar satın alınmamalıdır. Özellikle, piyasadaki kaldırılması düşünülen bazı ürünlere, belli dönemlerde uygulanan indirimlerden faydalanmak için alınan araç ve gereçlerin yedek parçalarının da zaman içinde piyasadaki kalkacağı düşünülerek uzun dönemli tercihlerde bu faktörler dikkate alınmalıdır.

➤ **Emniyet**

Araçlar üzerinde dikkatle durulması gereken bir özellik de aracın emniyetli ya da güvenilir olmasıdır. Bunun için araç ve gereç piyasaya sürülmeden önce bir ilgili kurumun denetiminden geçmelidir. Örneğin Türkiye 'de TSE (Türk Standartları Enstitüsü) damgasının

bulunması önemli bir tercih sebebidir. Çünkü TSE belgesinin bulunması, bir aracın asgari bazı özellikler ve emniyet bakımından gerekli testlerden geçtiğini, gerek yapı gerekse kullanılabilirlik bakımından Türk standartlarına uygun bir araç olduğunu gösterir.

➤ **Fiyat**

Bugün piyasada, aynı işleri yapan çok çeşitli araçlar vardır. Bunlar fiyat ve özellik bakımından çeşitlilik gösterir. Aracın fiyatı, karmaşıklık ve ilaveler arttıkça yükselir. Bunlar arasında iyi seçim yapabilmek için aynı işi yapan çeşitli araçların, özellikle fiyatların tercih faktörü olarak incelenmesi gerekir. Her zaman pahalı ürünün kaliteli ve güvenilir olmayacağı göz önünde bulundurulmalı, benzer kalite özelliklerine sahip ucuz ürünler üzerinde düşünülmesi ve toplu alımlarda farklı fiyat seçenekleri değerlendirilmelidir.

➤ **Bakım ve onarım servisi**

Kullanılan araçların, zaman zaman onarımları, bakımları ve belirli bir süre sonra yerine yenilerinin alınması gerekebilir. Bu bakımdan sağlam araç almak kadar aracın nasıl kullanıldığını bilmek de önemlidir. Satın almada gösterilen titizliğin yanı sıra personelin, bakım ve iyi kullanma konusunda gerekli bilgilerle donatılması da gerekir. Tüketicinin yukarıdaki konularda bilgi sahibi olması aracın amacına uygun olarak seçilmesinin yanında, üretimin kalitesinin artırılması yönünde de fayda sağlayacaktır.

➤ **Ambalaj**

Temizlik, malzemelerinin ya da kimyasallarının seçiminde dikkate alınması gereken bir değişkendir. Deterjanın ya da jelin bulunduğu ambalaj onun görüntüsünü tamamlarken kullanma kolaylığı sağlayacak şekilde dizayn edilmiş olmalıdır. Beş ya da on kiloluk bidonlar şeklinde düzenlenen ürünlerin ayrıca, günlük kullanıma uygun küçük ambalajlarının da tüketicilere verilmesi gerekir. Aksi durumda büyük bidonlarla günlük işlerin yapılması zor ve sağlık açısından sakıncalı olacaktır.

Ürün ambalajında dikkat edilmesi gereken bir başka konu, ölçek sorununun da bu aşamada halledilmiş olmasıdır. Deterjan kapaklarının bir ölçek (15-20 g) olarak düzenlenmesi, cam ve mobilya parlaticılarının sprey ağızlı olması, çamaşır ölçek kaplarının ambalaj içinde sunulması kullanıcılara önemli kolaylıklar sağlayacaktır.

➤ **Kalite**

Satın almada üzerinde durulması gereken diğer önemli bir konu tercih edilen temizlik araç ya da malzemesinin kalitesidir. Kalite, bir üründe beklenen ya da müşteri tatminini sağlayan amaca uygunluk olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde, ürünlerin kalite kontrolleri standartlarla kontrol altına alınmıştır. Bu standartlar ise yine ilgili kurumlar tarafından onaylanarak hizmete sunulmaktadır. Örneğin, TSE ya da ISO standart oluşturan kurumlardan bazılarıdır. Kalite özellikleri amaca göre değişiklik göstereceğinden her ürünün farklı kalite standartları olacaktır. Bunların satın alan kişiler tarafından bilinmesi aranan niteliklere sahip ürünlerin tercih edilmesini kolaylaştıracaktır.

➤ **İçerik**

Bu özellik, temizlik kimyasalları ile ilgili olarak dikkate alınmalıdır. Deterjanların ya da temizlik amaçlı maddelerin içeriklerinin bilinmesi ve ona göre tercih edilmesi yine, amaca göre tercih yapılmasında önemli olacaktır. Örneğin, asidik kirlerin temizlenmesi için alkali ya da alkali kirlerin temizlenmesi için asidik özellikli temizlik maddeleri tercih edilir. Benzer durum, otomatik çamaşır yıkama makinelerinde kullanılan deterjanların (matik) içeriğinde köpük düzenleyici maddenin olmasında da görülmektedir.

1.3.2. Temizlik Araçları

Günümüzde temizlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla çok çeşitli makine ve ekipmandan yararlanılmaktadır. Bu araç ve ekipmanlar, yapılan temizliğin türüne, kullanılan yüzeye, kullanım amacına, ebatlarına ve motor güçlerine göre farklı gruplar altında incelenebilir. Burada, temizlik araçları ve ekipmanları kullanım amacına göre yapılan gruplandırmaya bağlı olarak evsel ve endüstriyel olmak üzere gruplandırılmıştır.

Bir güzellik salonunun temizliğinde kullanılabilecek temizlik araçlarına aşağıda yer verilmektedir.

- Lastikli yer silme aleti
- Ara kabloları
- Cam silme aleti
- Cam silme peluşu
- Cila pedi
- Paspas arabası
- Fırçalar
- El tipi oyma pedleri
- Eldiven
- Faraş
- Halı yıkama makinesi
- Halı kurutma makinesi
- Islak paspas aparatları
- Vakum makinesi
- Islak vakum makinesi
- Lavabo pompası
- Leke çıkarma bezleri
- Merdiven ve tabure
- Nemli paspas aparatları
- Cila makinesi
- Parlatma pedi
- Sprey aparatları

- Spatulalar
- Cam jileti
- Su çekeceği
- El süpürgesi
- Temizlik arabası

- Temizlik kovaları
- Tuvalet fırçası
- Yıkama pedi
- Elektrikli süpürge
- Toz bezi
- Mop
- Temizlik kutusu
- Süngerler
- Çöp torbaları

1.3.3. Temizlik Maddeleri

Temizlik hizmetlerinin yürütülmesinde çeşitli araçlar yanında, bazı kimyasal maddelerden yararlanılmaktadır. Özellikle, kirlerin çözdürülmesi ve yüzeyler üzerindeki etkisinin ortadan kaldırılmasında önemli olan bu maddeler, kir grubu ve yüzeyin türüne göre farklılık göstermektedir. Temizlik amacıyla kullanılan su, deterjan, ağartıcı, yardımcı yıkama maddesi gibi çeşitli gruplar adı altında toplanabilen birçok temizlik maddesidir. Bunlarla ilgili açıklamalar aşağıdaki alt başlıklarda açıklanmaktadır.

1.3.3.1. Su

Su bilinen en genel temizlik maddesidir. Eritici ve çözücüdür. Ancak tek başına kullanıldığında iyi sonuç vermez. Çünkü suyun yüzey gerilimi çok fazladır. Bu nedenle suyun yüzeye nüfuzu zordur. Bunu kolaylaştırmak için yüzey gerilimi düşürücü maddeler suya ilave edilir. Suyun esas etkisi kiri eriterek ortamdan kaldırmak ve sıvı içinde süspansiyon hâlinde tutmaktır. Su herhangi bir yüzey üzerindeki toz zerreciklerini kolaylıkla eritir, gevşetir ve çözer. Bu işlemi yapmada yumuşak su sert sudan daha iyi bir çözücü, pek çok kir için de sıcak su soğuk sudan daha iyi bir eriticidir. Sıcak sular sterilize özelliğe sahiptir. Su ağaç, mantar gibi yüzeylere zarar verebilir. Ayrıca bazı kumaşların rengini soldurabilir.

1.3.3.2. Sabun

20. yy.ın ortalarına kadar sabun, en önemli yüzey aktif temizleyicisi olmuştur. Bitkisel ve hayvansal yağlarla, mumların, reçinelerin ve asitlerin veya bunların karışımının inorganik ve organik alkalilerle reaksiyonu sonucu elde edilen en eski temizlik ürünüdür. Sabunlar anyonik yüzey aktiftir. Sabunlar yağ asitlerinin sodyum ve potasyum tuzlarıdır ve özelliğin

içindeki yağ oranı ve türü belirlemektedir. Örneğin, birinci sınıf sabunda % 60 oranında yağ asidi olmalıdır; yumuşak ve bol köpüklü olan zeytinyağı sabunu cilt için uygundur; fakat temizlikte kullanmada daha az etkilidir. Sabun asitli çözeltilerde kullanılmamalıdır. Sert ve soğuk sularda etkisinin oldukça azalması, yüzeyde ince bir kireç tabakası bırakması ve zor durulanması sabunun dezavantajlarıdır.

Çamaşır temizliğinde kullanılan toz ve kalıp hâlindeki sabunlar, bazı lekelerin çıkarılması, bebek çamaşırları ve hassas elyafların yıkanmasında tercih edilmektedir.

Sabunlar fiziksel yapı bakımından katı, sıvı, toz ve krem hâlinde olabilir. Katı ve küp şeklinde olanlar el ve vücut temizliğinde, krem hâlinde olanlar ince, narin kumaşları, toz şeklinde olanlara yünlü ve yumuşak kumaşları yıkamada kullanılır. Toz sabunlar, çabuk köpük elde etmede büyük kolaylık sağladığı hâlde, kalıp ve sıvı sabunlara nispetle daha pahalıdır. Krem sabun (arap sabunu-potas sabunu) taş, tahta ve mermer gibi yüzeylerin temizliğinde son derece etkilidir.

1.3.3.3. Sentetik Deterjanlar

Temizlikte kullanılan temel kimyasal deterjandır. Deterjan, sabuna göre daha üstün bir yıkama maddesidir. Kirleri ortamdan uzaklaştırmak ve çamaşırın temizlik sonrası kullanımında bazı iyileştirmeler yapabilmek için deterjanlar, çeşitli yüzey aktif maddeler, organik ve inorganik kimyasal maddelerden oluşmaktadır. Yıkama üzerinde ayrı ayrı etkileri olan bu maddeler, bir araya gelerek sinerjik bir etki yaratmaktadır.

Sentetik deterjanlar bir doku ve yüzey üzerindeki kirlerin çıkarılması için kullanılır. Çok hafif kir genellikle yüzeyin suyla yıkanması ile çıkabilir. Fakat daha ağır kirlerde bir temizlik maddesine gereksinim duyulabilir. Sentetik deterjanlar, Türk Standartları Enstitüsünün belirlediği norma göre genel temizlik işlerinde kullanılan, içinde esas temizleyici olarak alkil sülfat ve alkil aril sülfanat tipindeki anyonik yüzey aktif maddeleri ile temizleme işlerine yardımcı diğer maddeler bulunan toz, granül, yumuşak kıvamlı ve sıvı maddelerdir.

Sentetik deterjanlar gerek sert sulardaki kalsiyum ve magnezyum tuzlarıyla reaksiyona girmediklerinden gerekse kirleri ve yağları süspansiyon hâlinde tutmada etkili olduklarından temizleyici olarak sabundan daha üstündür. Sentetik deterjanları, sudaki çözeltilerinde gösterdikleri kimyasal reaksiyona göre anyonik, katyonik, noniyonik ve amfoterik olmak üzere dört grupta toplamak mümkündür.

Dünyada imal edilen sentetik deterjanların yarısı anyoniktir. Türkiye’de de imal edilenlerin çoğunluğu anyoniktir. Bunların pH’ları yüksek olduğundan deriyi, hatta esas bitkisel yağ olan muşamba gibi maddeleri kurutur ve tahrip edebilir. Katyonik sentetik deterjanlar ise deriyi anyonik olanlara göre daha az tahriş eder ve kuvvetli dezenfektanlardır. Pozitif yük taşır, kir çıkarmanın yanı sıra yumuşatıcıların esas maddesini oluşturur. Mikrop öldürücüdür. Noniyonik maddeler, elektrik yükü taşımaz ve suda tamamen çözünür. Sert sulardan diğerlerine oranla daha az etkilenir ve özellikle yağları çıkarmada çok etkilidir.

Sentetik deterjanların temizleme gücü dolgu maddelerine de bağlıdır. Sentetik deterjanlara temizleme gücünü arttırıcı maddeler eklenebilir. Bir sentetik deterjanın çok fazla köpürmesi inancın tersine onun daha iyi temizleme performansına sahip olduğu anlamına gelmez.

Diğer taraftan köpük stabilizelerinin fazla kullanılması sonucu köpük kesilmemesi olduğundan hem temizleme işlemi zorlaşır hem de bu durum sentetik deterjanlı atık suların karıştığı su kaynaklarının kirlenmesine, araçların köpükle tıkanarak bozulmalarına yol açar. Bu nedenlerle sentetik deterjanlara temizleme gücünü etkilemeyen, köpük miktarını azaltıcı veya dengeleyici tripolifosfat gibi maddeler katılmaktadır. Fakat fosfatlı deterjanlar çok fazla kullanılırsa atık suların karıştığı nehir ve göllerdeki bitki florasının dengesi bozulmakta, bitkilerde aşırı gelişmeler olmaktadır.

1.3.3.4. Asitler

Asitler, hem yararlı hem de en tehlikeli kimyasal maddeler arasında yer alır. Örneğin derişik hidroklorik asit öldürücü bir zehirdir. Ancak, mide öz suyunda bir miktar seyreltik hidroklorik asit bulunması sindirim işlemi kolaylaştırıcı etki yapmaktadır.

Gerek derişik yani sulandırılmamış asitlerin gerekse seyreltik asitlerin son derece dikkatli kullanılmaları gerekir. Örneğin, sülfürik ve hidroklorik asitlerin çok yakıcı ve kaşıncı etkileri olduğundan kullanımları sırasında cilde ve giysilere sıçramasına dikkat etmek gerekir. Bu tür asitler plastik, mermer ve ahşap yüzeylerde kullanılmaz. Bu tür asitler temizlikte genellikle dezenfektan olarak kullanılır.

Temizlik işlerinde kullanılan asit sayısı azdır. Çünkü çoğu asitlerin yakıcı etkileri fazladır. Leke çıkarma, koku giderme ve mikroorganizmaları öldürmek amacıyla tuvalet temizliğinde, merdiven, alçı, çimento gibi yüzeylerin temizliğinde kullanılır. Mermer yüzeylere uygulandığında yüzeyler zarar görür. Kuvvetli asitler ellere ve bazı yüzeylere değdirilmemelidir. Diğer deterjanlarla birlikte kullanılmamalı ve karıştırılmamalıdır. Kullanırken zayıf asitler tercih edilmelidir. Uygulamada en çok kullanılan asetik, sitrik ve oksalik asitlerdir.

- **Asetik asit:** Bu amaçla sirkeden yararlanılır. Sirke hem koku giderir hem de bir miktar dezenfektandır.
- **Sitrik asit:** Bu amaçla limon suyundan yararlanılır. Sirkenin özelliklerine sahiptir.
- **Oksalik asit:** Kristaller hâindedir. Pas lekesinin giderilmesinde çok etkilidir. Ancak suyla temas ettikten sonra çıkan buhar için dikkatli olmak gerekir.

1.3.3.5. Alkaliler

Kuvvetli yüzey sıvı temizleyicilerdir. Yağlı kirle kolayca birleşerek kiri çözmede oldukça etkilidir. Böylece temizlik için gerekli insan gücünü ve mekanik gücü azaltır. Sabun ve diğer aktif yüzey temizleyicilerinin daha iyi performans göstermesini sağlar. Eldivenle kullanmak sağlık açısından gereklidir. Amonyak, karbonat, boraks, soda alkali çeşitleridir.

1.3.3.6. Ağartıcılar

Çamaşır yıkamada iki amaç vardır: Temizleyicilerle kirlerin çıkarılması ve ağartma maddeleri ile lekelerin giderilmesi (beyazlatma). Çamaşırıları genel olarak ağartmak ve birçok leke türünü beyazlatarak görünmez hâle getirmek ve çamaşırılarda dezenfeksiyon

sağlamak için ağartıcılar kullanılmaktadır. Ağartıcı ev tipi deterjanların bileşiminde bulunurken endüstriyel amaçlı deterjanlara genellikle ilave edilmez ve ayrı olarak kullanılır.

Ağartıcılar, çamaşırılarda üzerindeki boyar maddeleri çözerek lekeleri ve kirleri uzaklaştırır. Ancak, ağartmanın hiçbir zaman iyi bir temizlemenin yerini tutmadığı unutulmamalıdır. Dikkatli kullanılmayan ağartıcılar, çamaşırıları yıpratarak çamaşırıların ömrünü kısaltabilmektedir. Ağartıcıların çamaşırılara verdikleri hasarların giderilmesi mümkün olmamaktadır.

İyi bir koku gidericidir. Yüksek konsantrasyonda kullanılırsa etkin bir mikrop öldürücüdür. Ağartıcılar klorlu ve oksijenli olmak üzere piyasada iki şekilde bulunmaktadır.

1.3.3.7. Dezenfektanlar

Zararlı mikroorganizmaların ortamdan uzaklaştırılması için kullanılır. Doğru ve yeterli bir temizlikte bakterilerin üremesi ve yer değiştirmesi minimuma indirilir. Ancak doğrudan temasla bulaşan bakterilerin taşınması azaltılamaz. Bu nedenle temizlikte çeşitli bakterilere karşı yüksek aktiviteye sahip dezenfektanların kullanılması gerekir. Dezenfektanlar dezenfeksiyon amacıyla kullanılır. Başlıca dezenfeksiyon yöntemleri; ısıyla (65 °C, 10 dakika veya 100 °C, 5 dakika buhar ve su kullanılarak), temizlik yoluyla ve kimyasal maddelerle yapılır. Çamaşır temizliğinde ısıyla dezenfeksiyon söz konusu iken genel temizlikte kimyasallarla yapılan yöntem tercih edilir.

Dezenfektanların pek çok çeşidi bulunmaktadır. Bunlar içinde en fazla bilinen çeşitler hakkında aşağıda kısa açıklamalara yer verilmektedir:

- **Hipoklorid:** Yemeklerin temas ettiği yüzeylerde kullanılan dezenfektanlardır. Pahalı değildir ve doğru konsantrasyonda kullanıldıklarında çok az tat ya da koku bırakır. Kuvvetli çözeltilerdir. Bazı metalleri aşındırabilir.
- **İyodofor:** Bu tür dezenfektanlar, iyot ve deterjan kapsamaktadır ve organik materyaller tarafından pasif bırakılabilir. Sporlarla mücadelede hipokloritler kadar etkin değildir ve daha pahalıdır, az tat ya da koku bırakır.
- **Amonyum bileşikleri (QAC'ler):** Bu tür dezenfektanlar bakterilere karşı hipokloritler ya da iyodofor dezenfektanlar kadar etkin değildir. Dezenfektanın taze solüsyonları günlük olarak kullanılmalıdır.
- **Amfoterik etkileyciler:** Bu tür dezenfektanların, deterjan ve bakteri öldürücü özellikleri vardır. Toksik özellikleri düşüktür, nispeten daha az aşındırıcı, tatsız ve kokusuzdur. Bununla birlikte organik maddeler tarafından etkisiz kılınabilir.
- **Fenolik dezenfektanlar:** Birkaç tipi vardır. Organik maddeler tarafından kolay kolay etkisiz hâle getirilemez ama plastik ve lastik (kauçuk) karşısında etkisiz kalır. Bazılarının kuvvetli kokuları vardır. Genellikle yemek temas eden yerlerde kullanılmaları önerilmez.

1.3.3.8. Mekanik Temizleme Tozu

Temizleme tozları, sabun, soda, koku verici maddeler, aşındırıcı maddeler, katkı maddeleri ve sentetik yüzey aktif maddeler içeren toz karışımlarıdır. Sürüldüğü yeri çizmez. Özellikle, taş, fayans, emaye, madeni eşya, mermer gibi yüzeylerin temizliğinde kullanılır. Yüzeylerdeki inatçı kir ve lekelerin çıkarılmasında kullanılır. Zamanla yüzeyleri aşındırır

Banyo, tuvalet, lavabo vb. yüzeylerde kullanılmalıdır. Tane iriliğine ve içerdiği temizliğe katkıda bulunan madde miktarına göre çeşitleri olabilir. Taneler irileştikçe, yüzeyleri çizme ve aşındırma oranları artar. Tipi ne olursa olsun bu tür tozlar zamanla yüzeyleri aşındırır.

Temizleme tozları, sünger gibi gözenekli temizlik araçlarına dökülmeyeceği gibi suya dökülmesi de fayda sağlamaz. Kullanılacağı zaman, ya bir nemli bez üzerine dökülerek sürtülür veya temizlenecek yüzeye serpilir, fırça veya bez yardımıyla ovulur. Gerek kullanma sıklığı gerekse miktar olarak mümkün olduğu kadar az kullanılmalı, kullanmadan önce ıslatılarak krem şekline getirilmeli, özellikle banyo ve tuvalet temizliğinde tercih edilmelidir. Temizleme tozları genellikle, ağız kısmı delikli kutularda satılır. Kuru ve serin yerde saklanmalıdır.

1.3.3.9. Cila

Büyük molekül ağırlığına sahip primer alkollerin yağ asitleriyle yaptığı esterlerdir. Buharlaştırmadan kururlar, bu nedenle yüzeyde bir tabaka oluşturur. Piyasada sıvı, katı, krem ve sprey şeklinde bulunur. En fazla kullanılan sıvı cilalardır. Uygulama sırasında yüzeylerin temiz olması gerekir. Yüzeylerin pürüzsüz, parlak ve güzel görünmesini sağlayan cilaların esas görevi yüzeyi nem, aşınma, mikroorganizma ve çizilmelere karşı korumaktır. Yılda birkaç kere uygulanır. Yüzeyleri parlak tutmak için temizlik maddeleri ile bir arada üretilmiş ve günlük kullanıma sunulmuş cilalar mevcuttur.

Cilalar solvan ve su esaslı olabilir. Solvan esaslı olanlar silikon ve sentetik reçineler içerdiğinden PVC, plastik ve termoplastik yüzeylerde tahrip edici etkiye bulunur. Buna karşı su esaslı cilaların olumsuz etkileri olmadığından daha geniş kullanım alanına sahip olmaktadır. Cilaların seçiminde, yüzeyin türü, trafiğin miktarı, temizleme sıklığı, uygulama ve uzaklaştırma kolaylığı gibi hususlar göz önüne alınmalıdır.

1.3.3.10. Çamaşır Sodası

Kuvvetli bir alkali olup ucuz sabunların bileşiminde bol miktarda bulunur. Şeffaf, kristal kütleler hâlinindedir. Açıkta bırakıldığında içinde bulunan su buharlaşır toz hâline gelir. Bu hâle gelmiş sodanın etkisi, kristal sodadan iki misli fazladır. Toz olan soda bu nedenle daha az miktarda kullanılmalıdır. Çamaşır sodası, suyun kirecinin ayrıştırılmasında, javel suyu yapımında, tahta, yağlı maddelerin, taş döşemelerin temizliğinde kullanılır. Özellikle, tahta ve taş döşemelerin temizliğinde iyi sonuç alınır.

Fazla ve dikkatsiz kullanıldığında, cilt, fırça, kumaş gibi boyalı eşyaları yıpratır onların eskimelerine neden olur. Temizlik işlerinde yarım kg soda yarım kova sıcak suda eritilerek kullanılmalıdır. Soda rutubetsiz, kapalı, madeni kutularda saklanmalıdır. Ayrıca naylon kovalar da saklama için elverişlidir.

1.3.3.11. Kostik Temizleyici

Yakıcı maddeler olup buharları zehirlidir. Cisimleri yakar, keskin bir koku çıkarır. Yüzeyleri ve insan sağlığını (göz, solunum yolları, ciğerler) tehdit eder. Bu nedenle tuz ruhu, pis su boru açıcıları vb. kullanımı sakıncalıdır. Tuz ruhu, hidroklorik asidin bir çözeltisidir. Fayans gibi yüzeylerin ağartılmasında kullanılır. Yüzeyleri aşındırdığından ileride yüzeyin daha fazla kir tutmasına neden olur. Havanın içinde bulunan nem ortaya çıkan klor gazı ile birleşir. Havadaki tuz buharları göz ve akciğerlere zarar verir.

Pis su borularını açmada kullanılan kimyasal açıcıların bazıları kostik içerir, bazıları içermez. Kostik içermeyen yağ eriticiler kostikler kadar çok zararlı olmasalar da göz ve deriye temas ettiklerinde zarar verir. Kullanılması gerekli durumlarda etiketteki uyarılar dikkate alınmalıdır. Sıvı hâlde kostik içeren açıcılar genellikle saç vb. maddelerden kaynaklanan tıkanmalar için geçerlidir. Granül hâlde kostik içeren temizleyiciler en kuvvetli olanlardır. Yüksek oranda kostik soda ve potas içerirler. Yağ ve saç gibi maddelerin yol açtığı tıkanmaların her ikisini de giderir.

1.3.3.12. Terebentin

Cam, ahşap, kumaş ve mermer yüzeylerdeki yağlı ve inatçı lekeleri çıkarmakta ve cila yapımında kullanılır. Ağzı iyi kapanan şişeler içinde ve ateşten uzak yerlerde saklanmalıdır. Kullanım sırasında şişenin ağzı kapalı olmalı ve şişe ateşten uzak tutulmalıdır.

1.3.3.13. Amonyak

Hafif alkali olup asit lekelerini çıkarmada kullanılır. Kullanmadan önce eşyanın görünmeyen bir yerinde denenmelidir. Uçucu özelliği sebebiyle şişenin kapağı sıkı kapanmalıdır. Ayrıca, amonyak, zehirli böcek, sivrisinek, akrep ve yılan sokmaları durumunda da kullanılır.

1.3.3.14. Mavi İspirto

Kimyada metil alkol diye bilinir. Halk arasında mor ispirto da denilir. Saf hâlde, çimen, yosun, tükenmez kalem gibi lekelerin çıkartılmasında kullanılır. Birer ölçek sirke, su, mavi ispirtoya 1-2 damla sıvı deterjan karıştırıldığında cam-sil elde edilir. Mavi ispirto ayrıca, resim çerçevelerinin, aynaların, gümüşlerin temizliğinde de kullanılır.

1.3.3.15. Diğer Maddeler

Temizlik işlemleri sırasında yararlanılan çok çeşitli kimyasal ürün bulunmaktadır. Bunlar piyasada farklı markalar ve isimler altında satılmakla beraber, genellikle işlevsellikleri itibarıyla bilinmektedir. Bunlardan önemlilerine aşağıda yer verilmektedir:

- Ahşap parlaticılar
- Cam temizleyici ürünler
- Cila bakım ve temizlik maddeleri
- Genel temizlik ürünleri
- Hava şartlandırıcı
- Kir ve cila sökücüler
- Kir ve yağ sökücüler
- Kişisel hijyen ve bakım ürünleri
- Koku gidericiler
- Köpük kesiciler
- Köpüklü tekstil temizleme maddeleri
- Köpüksüz tekstil yıkama maddeleri
- Leke çıkarıcılar
- Metal parlaticılar
- Pas sökücüler

1.4. Salondaki Alanların Temizliği

1.4.1. Temizlik Yöntemleri

Temizlik yöntemi, herhangi bir yüzeyin temizliğinde kullanılacak olan araç gereç, kimyasal ve işlerin yapılış sırasındır. Temizlenecek yüzey türü ve üzerindeki kir türü farklılaştıkça kullanılacak yöntemde de önemli değişiklik olacaktır. Ancak, benzer kir özellikleri ya da benzer kir dokusunun farklı yüzeylerde olması durumunda bazen benzer yöntemlerle temizlik yapılabilir. Aşağıda farklı yüzeyler için uygulanabilecek genel temizlik yöntemlerine yer verilmektedir.

1.4.1.1. Süpürme

Süpürme, yüzeylerdeki toz ve döküntülerin alınmasıdır. İşlem elektrik süpürgesi, paspas, fırça ve ot süpürge ile gerçekleştirilir. Kuru olarak yapılan bir temizleme yöntemidir. Su ve deterjan kullanılmaz. Fırça ve ot süpürge tozların tekrar havaya yayılmasına sebep olduğundan kapalı mekânlarda kullanılmaz. Kapalı mekânlarda süpürme amaçlı, elektrik süpürgelerinden yararlanır. Süpürme birçok alanda rutin temizlik programı çerçevesinde gerçekleştirilen bir yöntemdir.

1.4.1.2. Toz Alma

Yüzeyde biriken tozların çeşitli araçlar yardımıyla yüzeyden alınmasıdır. Havada bir sirkülasyon içinde dönen tozlar her gün alınmazsa yüzeylere yerleşir. Daha sonra çıkarılması güçleşir. Özellikle, köşelerde kalın tabakalar oluşturur. Bu durumda bu kirlerin çıkarılması için daha fazla güç, zaman ve malzeme gerekir. Aşırı güç ve kullanılan malzeme ile yüzeyler aşınır. Daha önemlisi oluşan tabakalar mikroorganizmaların üremesi için uygun bir ortam oluşturur ve enfeksiyon yayılmasına neden olur. Toz sadece yatay yüzeylerde olmaz. Bu nedenle toz alınırken yatay yüzeylerin yanı sıra diğer yüzeylerin de tozunun alınması gerekir. Tozlar kuru bezle kuru toz alma şeklinde yapılabileceği gibi ıslak ya da nemli bezle nemli ya da ıslak olarak da yapılabilir. Bu amaçla, toz bezi, mop ve toz fırçalarından yararlanılabilir.

1.4.1.3. Vakumlama

Yüzeydeki toz ve kırıntıların elektrik süpürgesi ile emilmesidir. Vakumlama, ulaşılması güç olan köşeler ve yüksekliklere ulaşmada etkili olur. Enfeksiyon kontrolünde yardımcı bir yöntemdir. Vakumlama ile tozlar alınabileceği gibi (elektrik süpürgesi), ıslak vakumlarla, yüzeylerdeki suların emilebilir. Köpükle halı yıkamadan sonra kalan köpüğün alınmasında da vakumlamadan yararlanılır.

1.4.1.4. Silme

Kirin nemli bir bez ya da paspasla temizlenmesidir. Bu amaçla mop denilen püsküllü paspaslardan da yararlanılabilir. Nemli toz alma metoduyla temelde aynıdır. Nemli toz almada farkı, kirli ve lekeli yerlerin temizliğinde kullanılan bir yöntem olmasıdır. Toz almada kuru ve gevşek kirler temizlenirken, silme işlemi sırasında, yapışkan kirlere de müdahale edilebilir.

1.4.1.5. Paspaslama

Paspas ya da mop aracı ile yüzeydeki toz, kir ve lekelerin temizlenmesidir. Paspas işlemi kuru ya da ıslak olarak uygulanabilir. Burada yüzeydeki kirin türü esas alınır. Bir cilanın parlatılması ya da yüzeydeki gevşek kirlerin toplanması söz konusu ise kuru paspas; leke ve yapışkan kirlerin uzaklaştırılması gerekiyorsa ıslak paspas yönteminden yararlanılır.

1.4.1.6. Ovma

Kir ve lekelerin, uygun bir fırça ya da mekanik tozlarla, el hareketleri ya da bir makine ile ovularak temizlenmesidir. Burada yüzeyin aşındırılarak temizlenmesi gerçekleştirilir. Fırça, tel, bez, ped vb. temizlik araçlarıyla birlikte yüzey üzerine bastırılarak kir ve leke aşındırılır.

1.4.1.7. Kuru Temizleme

Yıkamayan yüzeylerin, örneğin narin kumaşların (yün, ipek vb.) temizliğinde kullanılan susuz bir temizleme yöntemidir. Bu amaçla, özel kuru temizleme makinesinden ve kuru temizleme kimyasallarından yararlanır. Daha çok giysi ve mefruşat temizliğinde kullanılır. Yıkandığı ya da silindiği zaman bozulabilecek yüzeylerin temizliğinde de mop ya da kuru bezle uygulanabilecek bir yöntemdir.

1.4.1.8. Cilalama

Yüzeyin cinsine uygun cila maddesinin yüzeye sürülmesi ve yüzeyin parlatılmasıdır. Cila yüzeyde koruyucu bir tabaka oluşturarak tozlanma, kirlenme ve lekelenmeyi geciktirir. Parlak ve estetik bir görünüm sağlar. Cila yüzey üzerindeki gözenekleri kapatarak buralara tozların yerleşmesini engeller. Yüzeylerin temizlenmesini kolaylaştırır.

1.4.1.9. Parlatma

Cila sürülmüş yüzeylerin parlaması için yapılan kuru ovmadır. Kuru bez ya da kuru bir mopla gerçekleştirilir. Bu işlem sırasında ovma hareketi vardır. Herhangi bir madde kullanılmadan yapıldığı sürece yüzeye zarar verir.

1.4.2. Çeşitli Yüzeylerin Temizliği

Günümüzde, temizliğe konu olan iki önemli değişkenden biri kir diğeri ise yüzey ya da döşemedir. Yüzey (döşeme), bir binanın taban ve duvarlarını sağlığa uygun şekilde kaplayan malzemedir. Gerek iç mekân gerekse dış mekân kaplamalarda kullanılan çok çeşitli yüzey kaplama türleri bulunmaktadır. Genel temizlik ve hijyen sağlanmasında yüzey temizliğinin çok büyük önemi vardır. Yüzeylerin temizliğinin amaca uygun yapılması için doğru malzeme kullanmak gerekir. Yanlış malzeme seçimi ya da yanlış bakım yöntemleri döşemeye kısa sürede hatta bir kullanımda zarar verebilir. Döşemenin cinsine göre farklı malzeme ve uygulama yapmak gerekir. Başlıca döşeme çeşitleri ve temizlik yöntemlerine aşağıda yer verilmektedir.

1.4.2.1. Taş ve Beton Yüzeyler

Çimento, kum karışımı ile yapılan döşeme şeklidir. İçine mermer parçaları eklendiğinde mozaik türü zemin maddesi oluşur. Renkli mozaik, karo mozaik gibi çeşitleri bulunmaktadır. Bu tür zeminler, sıcak iklimli yer için çok uygun bir döşeme çeşididir. Özellikle suya dayanıklı oldukları için banyo, tuvalet, bahçe gibi alanlarda rahatlıkla kullanılır. Alkali maddelerden etkilenmez.

Taş ve beton döşemeler, sodalı arap sabunlu sıcak su ile kolayca temizlenir. Fırçalayarak oyma metodu en iyi olanıdır. Temizlendikten sonra bezle iyice kurulanmalıdır.

Mümkünse parlaklık vermek ve sık kirlenmeyi önlemek için likit cila ile cilalanabilir. Çıkmayan lekeler için ince alüminyum tel veya toz deterjan kullanılabilir. Tuz ruhu gibi asitli maddeler özellikle mozaik yüzeylerde asla kullanılmamalıdır. Aksi hâlde, döşeme yüzeyin kayganlığı ve renk ayarı kaybolur, döşeme yüzey bozulur ya da delikli bir hâl alır. Bu tür yüzeylerde, alçı çimento ya da beton gibi tabaka oluşturan kirler varsa bunların eritilmesi için sadece bu bölgelerde kısmi olarak asitli deterjanlar uygulanabilir.

1.4.2.2. Mermer Yüzeyler

Son zamanlarda otel ve iş yerlerinde çok sık kullanılan bir yüzey kaplamasıdır. Temeli kalsiyum karbonattır. Travertenlerde bu özellikleri nedeniyle bu gruba dâhil edilebilir. Mermerler kolay temizlenir ve güzel görünüşe sahiptir. Döşemenin çok kirlenen, kararır yerleri çamaşır suyu ve arap sabunu konmuş suyla fırça veya makineyle oyularak temizlenir, durulanıp kurulur. Mermer temizliğinde tuz ruhu, sirke gibi asitli maddeler kullanılmamalıdır; çünkü asitler mermeri eritir, mermerin cilasına zarar verir.

Mermerin üzerindeki mürekkep ve benzeri lekelerin çıkartılmasında çamaşır suyu kullanılabilir. Mermer üzerinde lekelerin uzun süre bekletilmesi lekelerin sabitleşmesine yol açar. Mermerler temizlendikten sonra cilalanmalıdır.

Son yıllarda gerek iç gerekse dış mekânların kaplanmasında kullanılan bir başka madde ise granittir. Bir tür parlak mermer olan bu yüzeylerin cilalanmasına gerek yoktur. Sadece nemli mopla temizlenmesi yeterlidir.

1.4.2.3. Parke Yüzeyler

Bu döşemelerde gürgen, meşe, ceviz gibi sert ağaçlar kullanılır. Parke döşemeler cilalı ya da cilasız olarak kullanılabilir. Cilalı kullanılacağı zaman, suyu geçirmeyen cam cila ile cilalanarak uzun süre korunması sağlanır. Piyasada, tabanda kullanıldığı zaman parke, duvarda kullanıldığında lambiri olarak adlandırılmaktadır. Cilalı tahta yüzeylerin temizliği çok kolaydır. Ilık sabunlu suya batırılıp iyice sıkılan bezle silinir ve sonra yüzeyler kurulur. Günlük temizliği ise elektrik süpürgesi ile süpürülüp tozu alınarak yapılır. Yüzeylerin aylık olarak cilalanması gerekir. Asit ve alkalilerden etkilenir. Temizliğinden sonra parke yüzeyler cam cila ile cilalanır. Cam cila suyu geçirmediği ve sudan etkilenmediği için parke uzun süre bozulmamakta ve daha uzun ömürlü olmaktadır.

1.4.2.4. Sentetik Yüzeyler

Marley, epoksil, lastik, linoleum gibi farklı isimlerle piyasada bulunan bu tür yüzeyler, selüloz, pamuk, naylon veya cam dokulara reçine emdirerek ısı veya basınç altında preslenerek üretilmektedir. Sert, sağlam fakat kolay kırılabilen bir malzemedir. Çeşitli renk ve ölçülerde üretilebilir. Yanmaya dayanıklı olmaları için asbestli olanları da vardır. Sudan etkilenerek kabarır. Bu nedenle mutfak ve tuvalette kullanılması sakıncalıdır. Kolay çizilen ve asitlere karşı fazla dayanıklı olmayan bir malzeme grubudur. Sentetik yüzeylerin temizliği öncelikle tozunun alınması ve mopla yüzeyin nemli olarak silinmesi şeklinde yapılır. Temizlikte asitli ve eritici maddeler kullanılmaz. Sentetik döşemelerin temizlendikten sonra cilalanması gerekir.

1.4.2.5. Seramik Yüzeyler

Kil, kaolin ve çeşitli minerallerden oluşan ve sırlı fırınlanmış döşeme malzemeleridir. Asitlere ve alkalilere karşı dayanıklı olup kolay çizilmez. Birinci derecede su gerektiren

banyo, tuvalet, havuz, hamam, mutfak gibi alanlarda rahatlıkla kullanılabilir. Dayanıklı olduğu gibi sağlıklı ve estetik malzeme olarak da birçok iç- dış mekân kaplamalarda kullanılır. Temizliği sırasında yoğun asit, yüzey sırtına zarar verdiği için kullanılmaz. Bu nedenle, tuz ruhu asla kullanılmamalıdır. Uzun vadede yüzeye zarar vererek hiç giderilmeyen lekelerin oluşumuna sebep olabilir.

Bu tür yüzeylerde ağartma amacıyla çamaşır suyundan yararlanılabilir. Sıvı deterjanlarla yıkanarak veya silinerek temizlenir. Seramik yüzeylerin temizliğinde çamaşır suyu ve amonyak tavsiye edilir. Ovalanarak temizlenecek seramik yüzeylerde köpürmenin önlenmesi amacıyla toz deterjan ya da yoğun likit deterjanlar tercih edilirken silinerek temizlenecek yüzeylerde hijyenik özelliği olan sıvı deterjanlar daha iyi sonuç vermektedir.

1.4.2.6. Cam Yüzeyler

Büyük parça camların temizliğinde uzun saplı çeksillerden yararlanırken küçük parça cam temizlenmesinde sapsız çeksiller kullanılır. Bu çeksiller lastik ağızlı aparatlar olduğundan cam üzerindeki suyu çok kolay toplar. Cam üzerindeki kaba kirler alındıktan sonra cam sil kullanılarak parlatma işlemi yapılır. Profesyonel cam temizliğinde iki temel metot vardır. Küçük yüzeylerde camlara cam temizleyicisi, aerosol ya da el spreyi sıkılır ve kurulur. Geniş yüzeyler, düşük konsant rasyonlu bir deterjanla sulandırılıp cam sileceği ile silinir.

Cam silme üst sağ köşeden başlayarak alta doğru devam eder. Ulaşa bileceği ve bir defada sileceği alana deterjan tatbik eder. Temizlik bezi ile camı kurular. Silmeden sonra camda ortaya çıkan kaba kirler cam jileti ile kazılır. Temiz toz bezi ve cam sil ile son bir silme işlemi daha yapılır ve tüm camlar silininceye kadar işleme devam edilir.

Cam silme deterjanlarının (cam-su) az köpürmesi, parlaklık veren ve temizleyen maddeler (amonyak, alkol) içermesi gerekir. Cam yüzeyler pencere ve kapılarda olabileceği gibi masa ve komodinin üstlerinde de olabilir. Yine, bu grup içindeki aynaların da temizlenme yöntemi cam yüzeylerde olduğu gibidir. Ancak, aynaların sırlı olmaları nedeniyle yüzeylerinin korunması için kullanılan kimyasalların aşındırıcı özellikte olmaması gerekir.

1.4.2.7. Metal Yüzeyler

Farklı mekânların düzenlenmesinde dayanıklı olması nedeniyle tercih edilen yüzey kaplama ya da yüzey maddesidir. Çelik, tunç, bakır ya da pirinç olabilir. Özellikle, paslanmaz çelik (krom+nikel) en çok tercih edilen türdür. Bu maddelerin seçiminde yüzeyin amacı dikkate alınır. Metal, yanma, çizilme ve darbelere karşı diğer maddelere göre daha dayanıklıdır. Aynı zamanda parlak ve pürüzsüz bir görüntü olduğu için zor kir tutar ve kolay temizlenir.

Tunç, bakır, pirinç gibi renkli metallerin temizliğinde, piyasada kaol olarak bilenen parlaticılardan yararlanılabilir. Bu madde, piyasada sıvı ya da toz hâlinde satılmaktadır.

Binalarda asansör, merdiven tırabzanı, merdiven halı tutucusu gibi alanlarda tercih edilen beyaz ya da metalik renkli metallerin temizliğinde ise piyasada bu amaçla üretilmiş farklı ürünlerden yararlanılabileceği gibi herhangi bir sıvı deterjanla (asitle olmayan) yumuşak bez ya da havlu ile silinerek temizlenebilir. Metal üzerinde parmak lekesinin kalmamasına dikkat etmek gerekir. Piyasadaki ürünlerin bileşiminde bu tür lekelenmeyi önleyici yağlar bulunmaktadır. Metallerin en önemli sorunu üzerinde oluşacak (kırılma ve delinme sonucu) paslardır. Bunun dışında, uzun yıllar parlaklıklarından bir şey kaybetmeden kullanılabilir.

1.4.2.8. Mobilya Temizliği

Stil ve yüzeyin cinsine göre mobilya temizliği farklılık gösterir. Uygun işlemler mobilyaların güzelliğini, yapısını korur ve mikroorganizmaların tahrip edici etkisini azaltır. Mobilya yüzü tahta, metal, plastik, boyalı, deri ve dokuma olabilir. Mobilya için temel temizlik işlemleri kuru toz alma, ıslak toz alma, vakumla temizleme, yıkama ve özellikle deriler için de lamadır. Yüzey çeşidine göre temizlik işlemi de farklılık gösterebilir. Örneğin plastik ve tekstil yüzeyleri yıkayarak temizleyebilirken metal mobilya aksamı silinerek temizlenir. Yine ahşap mobilyaların tozları alındıktan sonra mobilyaların ahşap cilası ile cilalanması da bu gruptaki farklı işlevler arasında sayılabilir. Elektrik süpürgesi ile vakumlama yönteminin kullanıldığı mobilyalar ise koltuk ve sandalyelerinin kumaş kısımları olabilir.

1.4.2.9. Yüzeylerin Cilalanması

Cila, yüzeylerin ömrünü uzatır, temizliğini kolaylaştırır, tozlanmasını önler ve estetik görünmesini sağlar. Zemin cilalanırsa, bir tabaka şeklinde zemini kaplayan cila üzerindeki trafik nedeniyle zemin aşınacağından zeminin zarar görmesi önlenir. Gözenekli zeminlerde yağ ve kir kalıntılarının gözeneklere girmesi çok kolaydır. Ancak cilalama sonucunda gözenekler dolar, pürüzsüz, düzgün emiciliği engellenmiş bir tabaka meydana gelir. Böylece daha güzel bir görünüm sağlanmış olur. Cilalama mermer, traverten, PVC, linolium, gibi sert ve yumuşak zeminlere uygulanır. Seramik ve fayans gibi yapay taşlarda cila uygulaması yapılmaz.

1.4.2.10. Tuvalet Temizliği

Tuvalet temizliğinde yapılacak işlemler ve izlenecek sıra aşağıda sıralanmıştır:

- Mekân havalandırılmalıdır.
- Kullanılacak malzemeler; tuvalet fırçası, mop, dezenfektanlar, sabun, peçeler, vb. temizlik kutusuyla beraber mekâna yakın bir yere konulmalıdır.

- Tuvaletin rezervuarının çalıştırılması bittikten sonra temizlik maddesi tuvalet içine dökülerek tuvalet beklemeye bırakılmalıdır (uygulandığı yüzeye yavaş yavaş nüfus ederek kir ve lekeleri sökmesi için).
- Lavabo dezenfektan içeren kimyasallarla ovularak temizlenmelidir.
- Fayanslar ve seramik duvarlardaki kirler silinerek temizlenmelidir.
- Tekrar klozete dönülerek klozet fırça ile ovularak tüm kapaklar, klozet ayakları teker teker temizlenmeli, temizleme işlemi bittikten sonra kurutma işlemi gerçekleştirilmelidir.
- Sabun, tuvalet peçetesi, koku giderici, çöp sepeti, poşeti vb. malzemeler yenilenmelidir.
- Kapı kolları, rezervuar çekecekleri, sabun bamları gibi mikrop bulaşıcı alanlar dezenfektanla iyice silinmelidir.
- Son olarak zemin silinmelidir (Zemin temizliğinde mop kullanılması daha kolay olması nedeniyle tercih edilmelidir.) .

1.4.2.11. Banyo Temizliği

- Banyo duş teknesi ya da küvetinin giderleri kontrol edilmelidir.
- Duş teknesi veya banyo küvetindeki artıklar su püskürtülerek yıkanmalıdır.
- Küvet ve duş teknesi temizlik malzemesi ile ovularak temizlenmeli, temizledikten sonra bu yüzeyler mutlaka kurulanmalıdır (Aynı işlem duşakabin olması durumunda da yapılmalıdır.).
- Banyodaki tezgâh, kapı, çöp sepetinin ve banyo aynasının temizliği yapılmalıdır.
- Banyodaki lavabo aksamı bir dezenfektanla ovularak temizlenmeli ve kurutulmalıdır.
- Banyo havluları, sabunları, şampuanlar, el silme havluları yerleştirilmelidir.
- Banyo temizliğinde mutlaka dezenfekte edici maddeler kullanılmalı ve tüm armatürler parlatılarak kurulanmalıdır.
- Kapı kolları, küvet tutmaçları, sabunluk ve tıkaçlar dezenfekte edilmelidir.
- En son olarak zemin mopla silinmelidir.

1.5. Salonda Havalandırma ve Salonu Isıtma

Salon her sabah açılır açılmaz havalandırılmalıdır. Gün içinde salonun ısısı oda sıcaklığında olmalıdır. Günümüzde salonlarda ısıtma-soğutma amacıyla klimalar kullanılmaktadır. Gün içinde değişik kokular oluşursa havalandırma yapılabilir. Gün sonunda ise temizliğe başlamadan önce camlar açılmalı, temizlik sonuna kadar salon havalandırılmalıdır.

Güzellik salonunun içindeki hava kuru veya bayat olmamalı, kötü ve ağır kokmamalıdır. Oda ısısı 21 °C civarında olmalıdır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi fiziksel sterilizasyon yöntemlerinden değildir?
A) Buhar Isısı
B) Kuru Isı (pişirme)
C) Sıcak ısı
D) Ultra-viyole ışınlar
2. Aşağıdakilerden hangisi iyi bir dezenfektandan beklenenlerden değildir?
A) Hazırlanması kolay olmalıdır.
B) Aşındırıcı olmalıdır.
C) Etkisini çabuk göstermelidir.
D) Kokusuz olmalıdır.
3. Aşağıdakilerden hangisi dezenfektanları kullanırken dikkat edilmesi gerekenlerdendir?
A) Kimyasalları dikkatli ölçmek
B) Kapakları kapalı tutmak
C) Kimyasalları sulandırırken dökmemek
D) Yukarıdakilerin hepsi

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

1. Bir nesneyi faydalı ve zararlı tüm bakterileri yok ederek mikroplardan arınmış hâle getirmeye denir.
2. Bakterileri yok etme gücüne sahip kimyasal maddelere.....denir.
3. Yüzeylerin toz, çöp, döküntü vb. görünen kirlere arındırılmasına, temizlik denir.
4. Gözle görülmeyen, hastalık yapabilen çeşitli patojen (bakteriler, mantarlar ve virüsler) mikroorganizmaların yüzeylerden temizlenmesine, temizlik denir.
5. Ortamda kokuya neden olan, görünen ve görünmeyen kirlere giderilmesine, temizlik denir.
6. Yüksek basınçla iplik şeklinde suyun vücuda duşla uygulamasına denir.
7. Duşların bir sıcak bir soğuk şekilde kullanıldığı duş çeşidine denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz

ÖĞRENME FAALİYETİ – 2

AMAÇ

Bu etkinlik ile gerekli ortam ve araç gereç sağlandığında salonda emniyet tedbirlerini alabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bir ilk yardım çantasında neler bulunması gerektiğini araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. SALONDA EMNİYET

2.1. Salonda Meydana Gelebilecek Kazalar

Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de iş kazalarını önlemek için gerek işçi kurumları (sendikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı), gerekse işverenler önleyici örgütler kurmuş ve kurmaktadır.

İş kazalarının önlenmesi sorunu, aslında herkesin sorunudur. Teknik açıdan, sorun işvereni ilgilendirir. Herkesten önce işveren, sağlık, güvenlik ve koruma önlemlerini, iş yerinde almalıdır. Ayrıca çalışanlarına sağlıklı bir aydınlatma, havalandırma, yeterli bir malzeme bakımı sağlamak, etkili kurtarma ve yangın söndürme ekipleri kurmak da işverenin görevidir. Güvenlikle ilgili afişlendirme işi de etkili bir biçimde yapılmalıdır. Yine işveren, çalışanlarına düşük ücret verir ve bunu zamanında ödemezse işçilerinin iş yerindeki güvenlik önlemlerini önemsemeyeceklerini bilmelidir.

Personel açısından da özel araçların gerektiği gibi kullanılması, makinelerde ve kişilerde gerekli koruma önlemlerinin alınması (eldiven, lazer gözlükleri vb.) kazaların hiç olmazsa azaltılması için kaçınılmaz davranışlardır.

Güzellik salonlarında karşılaşılan risklerin en yaygın bilinenleri boya karıştırmak ve kimyasal maddelerle temas riski, manikür, pedikür, ağda uygulamaları ile mikrobiyolojik risk, fön makinesi ve çeşitli makinelerden kaynaklı elektrikli kaza riskleri, uzun süre ayakta durmakla ilgili ergonomik risklerdir. Bunların dışında ağır iş koşulları, kötü muamele, uzun iş saatleri ve düşük ücretler gibi özellikle uzun vadede psikososyal sorunlara kaynaklık eden çalışma riskleri de vardır.

2.2. İlk Yardım

Bir kaza ya da hayatı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da kazazedenin durumunun kötüleşmesini önlemek için ilaç kullanılmadan yapılan uygulamalara ilk yardım denir.

Belirli bir eğitim almış ve insan vücuduna müdahale etme alanında yasalarla yetkilendirilmiş kişilerce yapılan, ilaçlı müdahalelere acil tedavi denir ve ilk yardım kavramı ile karıştırılmamalıdır. İlk yardım eğitimi almış olmak bir kişiyi sağlık personeli yapmaz.

İlk yardım bir kaza anında ya da hayatı tehlikeye düşüren durumlarda uygulanır. Güzellik salonlarında bireysel ve toplumsal zararları en aza indirmek dışında sosyal bir varlık olmanın bir gereği olarak ilk yardım eğitimi almak ve uygulamak özel bir anlam ve önem taşımaktadır.

Siz öğrencilerimiz 9. sınıfta ilk yardım eğitimi almış olduğunuzdan burada ilk yardımın nasıl uygulanacağı size anlatılmayacaktır.

2.3. Salondaki İlk Yardım Çantası

İlk yardımın usulüne uygun yapılabilmesi için iş yerlerinin, özelliklerine uygun ilk yardım malzemelerini bulundurması zorunludur. Bilinçli olarak yapılan ilk yardım belki de kazazedeyi ölümden kurtarabilir.

Güzellik salonlarının ilk yardım malzemelerini bulundurması zorunluluğu vardır. İlaç ve gereçlerin miktarı ve çeşitleri iş yerinde çalışanların miktarına göre tesbit edilir.

İlk yardım çantasında bulunması gerekenler ve bunların kullanma yerleri şunlardır:

- **İlk yardım broşürü:** Kaza anında kazazedeye zarar vermeden nasıl yardım yapılacağını anlatan bir açıklamadır.
- **Tentürdiyot:** Yaraların üzerini temizlemede kullanılır. Açık yaraların üzerine dökülmemelidir.

- **Amonyak:** Böcek sokmalarında, böceğin soktuğu yere dökülür.
- **Alkol:** Yara etrafını temizlemede ve ateş düşürmede kullanılır.
- **Pamuk:** Yaraların temizlenmesinde kullanılır ve açık yara üzerinde uzun süre tutulmamalıdır.
- **Gazlı bez:** Pansumanda ve yaraların sarılmasında kullanılır.
- **Sargı bezi:** Yaraların sarılmasında ve her türlü kırıkların tespitinde kullanılır.
- **Makas:** Sargı bezini ve hastanın elbisesini kesmede kullanılır.
- **Çengelli iğne:** Sargı bezini tuturmada kullanılır.
- **Flaster:** Pansumanı yapılan yaranın üzerine kapatılan sargı bezini tuturmada kullanılır.

Tüm personel, ecza dolabının nerede olduğu, içindekilerin nasıl kullanılacağı ve sağlık biriminin nerede olduğu konusunda bilgi sahibi olmalıdır.

2.4. Kazanın Önlenmesi

2.4.1. İşverenin Alması Gereken Önlemler

- İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili mevzuatın uygulanmasında titizlik gösterilmelidir.
- Her işletmede bir iş güvenliği şefi bulundurulmalı ve gerekirse işçi sağlığı ve iş güvenliği kurulları kurulmalıdır.
- Kaza sıklığını en aza indirmenin yolları araştırılmalıdır.
- İşçiler işe alınırken mutlaka sağlık muayenesinden geçirilmeli, kendilerine uygun olan işlere yerleştirilmelidir.
- İş yerinde sağlık personeli bulundurulmalıdır.
- Çalışma süresi, mevzuatın tayin ettiği sınırlar üzerine çıkarılmamalıdır.
- Çalışanların uygun çalışma ritminden daha hızlı bir şekilde çalışmalarını istenmemelidir.
- Uygun çalışma metotları yerleştirilmeli ve uygulanmalıdır.
- İş yerlerinde iyi bir düzen temin edilmeli, temizlik sağlanmalıdır.
- Çalışanlar kazaların önlenmesi açısından motive edilmeli ve en az kaza yapan işçi ve gruplar ödüllendirilmelidir.
- Çalışanların tatmini için tayinlerde çalışanların ailevi durumu göz önüne alınmalıdır.

- Kaza tehlikelerinin azaltılması, yangın tehlikelerinin ortadan kaldırılması veya yangın söndürme ekipman ve yönetiminin etkinliğinin artırılması ve işletmenin çalışılan bütün bölümlerindeki sağlık koşullarının iyileştirilmesi için iş güvenliği organizasyonu yapılmalıdır.

2.4.1. Çalışanın Alması Gereken Önlemler

- İşçi sağlığı ve iş güvenliği kurallarına dikkatle uymalıdır.
- Alet ve makineleri talimatlara uygun bir şekilde kullanılmalıdır.
- Koruyucu tedbirlere uymalıdır.
- Çalışanlar işin tehlikesini azaltmak için koruyucu gözlük, başlık, yüz siperi, kulak tamponu, gaz maskesi, koruyucu ayakkabı giysi gibi malzemeleri, yaptıkları işe uygun olarak kullanılmalıdır.
- Yanıcı ve tutuşucu malzemeler civarında kaynak yapmamalıdır.
- İş yerlerinde çalışırken işçiler birbirleriyle şakalaşmamalıdır.
- Bütün bağlantıların mükemmel olmasına dikkat etmelidir.
- Gaz tüpü gibi tehlikeli maddelere dikkat etmelidir.

2.4.2. Sendikanın Alması Gereken Önlemler

- Sendikalar yasal olarak yapmak mecburiyetinde oldukları eğitimin özellikle iş güvenliği ve işçi sağlığı konularında yoğunlaşmasını sağlamalıdır.
- İşletmelerde işçi sağlığı ve iş güvenliği kurullarının kurulup bu kurulların işletilmesini sağlamalıdır.
- İşletmelerde çalışanları iş güvenliği konusunda eğitecek konferanslar, seminerler ve film gösterileri yapmalı, eğitici kitap, broşür ve afişler hazırlamalıdır.
- İşletmelerin güvenlik kurullarına riayet edip etmediklerini denetlemelidir.

2.5. Yangın Tedbirleri

Yangınları önlemek için iş yerlerinde ve evde alınacak önlemler aşağıdaki gibidir:

- Çatlak, hatalı inşa edilmiş veya dolmuş bacalar yangın nedeni olabilir. Bacalar devamlı temizlenmelidir.
- Tavan arası ve bodrumlar temiz tutulmalıdır.
- Yanıcı maddeler evinizin veya iş yerinizin uygun bir yerinde saklanmalıdır.
- Soba, kalorifer ve mutfak ocaklarından çıkabilecek yangınlara dikkat edilmelidir.
- Çocukların ateşle oynamalarına engel olunmalıdır.
- Sigara içilmemesi gereken yerlerde bu kurala uyulmalıdır.
- Kaynak ve kesme işlemlerinde çok dikkatli olunmalıdır.

- Elektrik donanımına ehliyetsiz kişiler el sürmemelidir.
- LPG tüplerinin bulunduğu mutfak ve banyolar sürekli havalandırılmalıdır.
- Yangına karşı korunmak ucuzdur. Evinizde ve iş yerinizde yangına karşı önlemler almak sanıldığı kadar pahalı değil, tam tersine ucuzdur. Üstelik yangına karşı korunma cihaz ve donanımları yüksek nitelikte ve sağlam olarak üretildikleri için uzun ömürlüdür ve yıllarca hizmet verebilir.

Yangın kapınızı çalarsa;

- Telaşlanmayınız.
- Bulduğunuz yerde yangın ihbar düğmesi varsa ona basınız.
- İtfaiyeye telefon ediniz.
- Yangın yeri adresini en kısa ve doğru şekilde bildirin.
- Mümkünse yangının cinsini (bina, benzin, araç vb.) bildirin.
- Yangını çevrenizdekilere duyurunuz.
- İtfaiye gelinceye kadar yangını söndürmek için elde mevcut olanaklardan yararlanınız.
- Yangının yayılmasını önlemek için kapı ve pencereleri kapatınız.
- Bunları yaparken kendinizi ve başkalarını tehlikeye atmayınız.
- Görevlilerden başkasının yangın sahasına girmesine engel olunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi ilk yardım çantasında bulunması gerekenlerden değildir?
A) Makas
B) Çengelli iğne
C) Yangın söndürme cihazı
D) Sargı bezi
2. Aşağıdakilerden hangisi yangınları önleyecek tedbirlerdendir?
A) Tavan arası temiz tutulmalıdır,
B) Mutfak ocaklarından çıkabilecek yangınlara dikkat edilmelidir,
C) Çocukların ateşle oynamalarına engel olunmalıdır
D) Yukarıdakilerin hepsi

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

- 1) Güzellik salonlarında karşılaşılan risklerin en yaygın bilinenleri
.....
.....
.....
.....risklerdir.
- 2) Bir kaza ya da hayatı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da kazazedenin durumunun kötüleşmesini önlemek için ilaç kullanılmadan yapılan uygulamalara
..... denir.
- 3) İlk yardım çantasında bulunması gerekenler:
.....
.....
.....dir

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ 3

AMAÇ

Bu etkinlik ile gerekli ortam ve araç gereç sağlandığında güzellik salonlarının tüm birimlerini hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizdeki bir güzellik merkezine giderek güzellik birimlerini izin alarak gezip gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

3.GÜZELLİK HİZMETLERİ SALONLARI

3.1. Kuaför Salonunun Fiziki Koşulları

- Kuaför salonunda akar su olmalıdır. Su kesilmelerine karşı tesisata bağlı yeterli hacimde, 24 saat kapasiteli yedek su deposu bulunmalıdır.
- Isıtma, kalorifer, elektrik ve gazlı sistemle yapılmalıdır. Ortam oda sıcaklığında olmalıdır.
- Aynalar masa üzerinde boydan boya olmadığı takdirde her tarama koltuğuna isabet eden ayna genişliği 65-70 cm, ayna boyu 85-90 cm, iki ayna arası boşluk 70-75, cm olmalıdır. Ayrıca ayna ile çalışma masası arasında dekora uygun ahşap veya mermerden yapılmış 5 cm eninde süpürgelik bulunmalıdır.
- Çalışma masaları altında ayak koymak için yerden yükseltilmiş ayaklıkların bulunması gerekir.

- Çalışma masaları altında veya salonun uygun bir yerinde kullanılan malzemenin (tarak, fırça, makas, boya, havlu vs.) içine koyulduğu yeterli miktarda çekmece veya dolap bulunmalıdır.
- Saç yıkama yeri, kuaför salonlarında, salonun uygun bir yerine sabit olarak yerleştirilmiş saç yıkama seti bulunmalı, set arkası ve çalışırken ıslanabilecek yerler mermer, fayans ve benzeri su geçirmez bir malzeme ile kaplı olmalı ve daima sıcak ve soğuk su bulunmalıdır. Erkek kuaför salonları çalışma masalarında her müşteri koltuğunun karşısında fayans veya mermer bir lavabo olmalı ve daima sıcak ve soğuk su bulunmalıdır.
- Müşteri koltukları, tarama koltukları iyi cins kumaş veya deri kaplı olmalı, döner hareketli alçaltılıp yükseltilebilmelidir. Erkek kuaför koltukları iyi cins deri kaplı, açılıp yükseltilebilen baş dayanılan kısım oynar olmalıdır.
- Manikür sehpası, çekmeceli ve üzerine oje, cila, törpü, pens, makas gibi gereçlerin koyabildiği taşınabilir ve tekerlekli olmalıdır.
- Salonun uygun bir yeri bekleme yeri olarak ayrılmalı ve burada salonun kapasitesine uygun miktarda oturma koltukları ve sehpa bulunmalıdır.
- Aydınlatma çıplak ampullerle yapılmayıp en az glob veya floresan lambalarla yapılmalıdır.

- Kuaför salonunda radyo, teyp, televizyon veya müzik seti bulunmalıdır.
- Kuaför salonunun uygun bir yerinde yazar kasasının bulunduğu ve müşteriden ücretin alındığı bir banko olmalıdır.
- Kuaför salonunda, ağız kapaklı çöp kutuları bulunmalıdır.
- Kullanılan araç gereçlerin sterilizasyonu için yeterli miktarda sterilizatör bulunmalıdır.
- Havalandırma, çalışma ve bekleme salonlarında kapasiteye uygun yeter sayıda aspiratörler veya klimalarla sağlanmalıdır.
- Kuaför salonlarında, salonun uygun bir yerinde lavabo bulunmalıdır.
- Tuvaletler salona doğrudan açılmalıdır. Tuvaletlerin zemini mermer, seramik, karo ve mozaikle kaplı olmalıdır. Duvarlar en az 1,5 m yüksekliğe kadar mermer, fayans veya benzeri malzeme ile kaplı olmalı, üst taraf plastik veya yağlı boya olmalıdır. Kapılar 0.70 m genişliğinde olmalıdır. Tuvalet kabinlerinin minimum ebatları 1x2 m olmalı, lavabo bulunmalı veya aydınlatma elektrikle sağlanmalıdır. Tuvalet hacimlerinin uygun bir şekilde havalandırılması sağlanmalıdır. Tuvaletlerde bitmiş döşeme üzerinden 25 cm veya uygun yüksekliklerde bir musluk olmalıdır. Tuvaletlerde, tuvalet kâğıtları ve sabunluk (gerekirse sıvı sabunluk) olmalıdır.
- İlk yardım dolabı ve malzemesi bulunmalıdır.

3.1.1. Kuaför Salonunda Kullanılan Araç ve Gereçler

- Fön makinesi
- Saç kesme makası

- Çeşitli boylarda toka, pens, fırça ve tarak
- Bigudi, saç boyaları, saç bakım ürünleri
- Vazelin, kolonya, ense fırçası ve pudra
- Bigudi saç fırçası

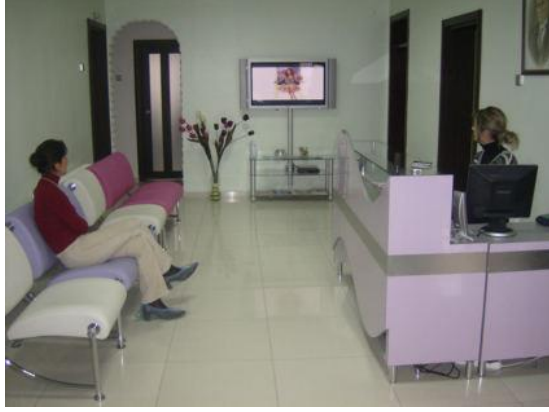
3.2. Cilt Bakımı Salonu ve Vücut Bakımı Salonu

3.2.1.Fiziki Koşullar

Güzellik ve vücut bakımı salonları rahatlatıcı ve hijyenik bir atmosfere sahip olmalıdır. Müşterilere güven verici rahat bir ortam sağlanmalıdır. Kullanılan aletler, cihazlar kaliteli olmalı, iyi korunmalı ve kazaları önlemek için dikkatle yerleştirilmelidir. Salon iyi aydınlatılmalı, etkili bir ışıklandırma sistemi olmalıdır. Salonun ısısının 21°C-24 °C arasında olması sağlanmalıdır. Salonda temizlik kurallarına çok dikkat edilmelidir. Müşteriler salona girmeden önce galoş giymelidir.

- Akar su (TS 266) olmalıdır. Su kesintilerine karşı tesisata bağlı yeterli hacimde 24 saat kapasiteli yedek su deposu bulunmalıdır.
- Isıtma, kalorifer, katalitik veya gazlı sistemle yapılmalıdır. Ortam oda sıcaklığında olmalıdır.
- Yeterli sayıda ve kapasitede seri çalışan havalandırma tesisatı olmalıdır.
- Salonun uygun bir yerinde vestiyer veya dekora uygun askılıklar bulunmalıdır.
- Cilt bakımı ve epilasyon odaları mutlaka bekleme salonlarından ayrı olmalıdır.
- Uygun bir yer bekleme salonu olarak ayrılmalı ve salonun kapasitesine uygun miktarda oturma koltukları ve sehpa bulunmalıdır.
- Bekleme salonu diğer bölümlerden bağımsız olmalıdır.
- Bekleme salonunda kapasiteye yetecek sayıda oturma koltukları ve sehpa bulunmalıdır.

- Yeterli sayıda havlu ve bu havluların kullanıldığı ve konulacağı bir dolap bulunmalıdır.
- İş yerinin uygun bölümleri cilt bakım, vücut bakım ve epilasyon odaları olarak kullanılmalıdır. Bu odalarda alçaltılıp yükseltilebilen gerektiğinde yatırılabilen özel çalışma koltukları ve yataklar bulunmalıdır. Cilt bakımı, vücut bakımı ve epilasyon cihazları ayrı ayrı odalarda bulunmalıdır.

- Devamlı sıcak su sağlayan tesisat bulunmalıdır.
- Aydınlatma çıplak ampullerle yapılmayıp en az glop veya floresan lambalarla yapılmalıdır.
- Müşteri ile ilgili olmayan bir yerde, personel için hazırlanmış, soyunma dolaplarının bulunduğu bir oda olmalıdır.
- Radyo, teyp veya müzik seti olmalıdır.
- İş yerinin uygun bir yerinde, kasanın bulunduğu müşterilerden ücretin alındığı bir banko (resepsiyon) bulunmalıdır.
- Ağız kapaklı çöp kutuları bulunmalıdır.
- Zemin mermer, seramik veya karo mozaik olmalıdır. Duvarlar en az 1.5 m yüksekliğe kadar fayans ve bunun gibi malzeme ile kaplı olmalı, üst taraf yağlı boya veya plastik boya olmalıdır.

- İlk yardım dolabı ve malzemesi bulunmalıdır.
- Kullanılan araç gereçlerin sterilizasyonu için yeterli miktarda sterilizatör bulunmalıdır.
- Salonların uygun bir yerinde duş kabinleri bulunmalıdır.
- Manikür, pedikür ve ağda yerleri perde veya paravanlarla tam veya yarım olacak biçimde birbirinden ayrılmalıdır.
- Pencereleler dışardan içerinin görünmesine engel olabilecek şekilde iyi bir tül veya perde ile kapatılmalıdır.

3.2.2. Cilt Bakımı ve Vücut Bakımı Salonunda Kullanılan Araç ve Gereçler

Hem müşteri hem de personelin rahatının sağlanması için belli araç gereçlere gereksinim vardır. Uygun mobilyanın yanı sıra, makyaj malzemesi ve araç gereçleri ile birlikte havlu, tas, kâğıt mendil, hidrofil pamuk, tek kullanımlık terlikler gibi malzemeler de gereklidir.

Cilt ve vücut bakımı salonlarında ayarlanabilir yataklar, ortamı rahatlatıcı kılan tablolar, kuru çiçekler, mutlaka müzik sistemi, duş kabinler, uzmanların kullanacağı döner koltuklar, malzemeler için dolaplar yer almalıdır.

Güzellik salonundaki tüm birimler için sıcak ve soğuk su, aletlerin sterilizasyonu için gerekli olanaklar, ufak aletleri ve havluları yerleştirmek için uygun dolaplar yer almalıdır.

Manikür için temel araç gereç, manikür malzeme ve aletlerini koymak için bir masa ya da tekerlekli bir sehpadır. Biri müşteri, diğeri manikürcü için uygun yükseklikte iki sandalye gereklidir. Manikürcü gereksiz yere eğilmek zorunda kalmadan rahatlıkla çalışabilmelidir. Böylece sırt adalelerinde oluşabilecek muhtemel bir rahatsızlık önlenmiş olur.

3.3.Makyaj Odası

3.3.1.Fiziki Koşullar

- Makyaj odasında rengi tam olarak görebilmek için ışığın yeterli olması gereklidir. Makyaj sırasında ışık direkt olarak müşterinin yüzüne doğru olmalıdır. Böylece yüz üzerinde gölgeler oluşmaz. Kozmetiklerin rengi, üzerine düşen ışığın renginden etkilendiği için ışığın kaynağı önemlidir. Bunun için spot lambalar en uygun olanıdır.
- Makyaj koltuklar deri kaplı, döner hareketli alçalıp yükseltilebilir özellikte olmalıdır. Ayrıca koltuğun müşterinin boynuna destek vermek amacıyla bir aparatı olmalıdır.

- Çalışma masalarının yanında veya altında makyaj malzemelerinin ve araç gereçlerin içine koyulduğu yeterli miktarda çekmece veya dolap bulunmalıdır.
- Isıtma kalorifer, elektrik ve gazlı sistemle yapılmalıdır. Ortam oda sıcaklığında olmalıdır. Ayrıca makyaj odasında yaz aylarında rahat çalışabilmek için klima olmalıdır.
- İlk yardım dolabı ve malzemesi bulunmalıdır.
- Kullanılan araç gereçlerin sterilizasyonu için yeterli miktarda sterilizatör bulunmalıdır.
- Makyaj odasının uygun yerinde kullanılmış artık malzemeler için çöp kutusu bulunmalıdır.

3.1.2.Makyaj Odasında Kullanılan Araç ve Gereçler

- **Araçlar**
 - Eczacı dolabı
 - Fırçalar
 - Hareketli koltuk
 - İş önlüğü
 - Makyaj paleti
 - Spatula
 - Makas
 - Cımbız
- **Gereçler**
 - Alkol
 - Ayna
 - Bone
 - Cilt bakım kozmetikleri
 - Makyaj ve kozmetik ürünleri ile ilgili dergi ve broşürler
 - Dezenfektan sıvı
 - Galoş
 - Günlük randevu defteri
 - Havlu
 - Kâğıt havlu
 - Kalem
 - Koltuk örtüleri
 - Kulak çöpü
 - Makyaj malzemeleri
 - Pamuk
 - Müşteri kartı

3.1.3. Salonların Temizliği

Hem personeli hem de müşteriye mantar, virüs, bakteri gibi mikroorganizmaların sebep olduğu enfeksiyonlardan korumak için salonda sağlık kurallarına uyulması gerekir. Enfeksiyon bir kişiden diğerine iki yolla geğer.

- **Doğrudan temas yoluyla:** Enfeksiyonlu kişi ile ya o kişinin derisinde enfekte olmuş bölge ile temas etme ya da enfeksiyonlu kişi konuşurken öksürürken ve hapşırırken ağzından ve burnundan gelen damlacıkların solunum yoluyla iğe çekilmesiyle oluşur.
- **Dolaylı temas yoluyla:** Enfeksiyon, enfekte olmuş bir alet ile bulaşabilir. Aletin enfeksiyonlu olduğu fark edilmeyebilir ve salonlarda gerekli sağlık kuralları uygulanmadıkça büyük bir tehlike oluşturur. Enfeksiyonun bir kişiden bir nesneye geğmesi ile olur. Örneğin, enfekte olmuş bir havlu ya da kavanozdaki makyaj kremi enfeksiyonun ikinci bir kişiye geğmesine neden olur. Bu iki kişi hiç karşılaşmamış ya da salona tamamen farklı zamanlarda gelmiş olabilirler.
- **Doğrudan temaslarla geğebilecek enfeksiyondan korunma yolları**
 - Makyaj, manikür, cilt bakımı ya da vücut bakımı uygulayacak kişi ellerini müşteri ile işleme başlamadan hemen önce yıkamalıdır. Böylece enfeksiyonun direkt olarak müşteriye geğmesi engellenir.
 - Uygulayıcının elleri müşteriden geğebilecek bulaşıcı bir enfeksiyon ihtimaline karşı, işlemin bitiminden hemen sonra tekrar yıkanmalıdır.
 - Salon personeli enfeksiyonun var olabileceğini düşünerek hiçbir zaman müşterinin cildine dokunmamalıdır. Örneğin, siğillere, yaralara, ęıbanlara, kabuk bağlamış yaralara dokunulmamalıdır. Eğer gerekirse müşterinin bir doktora görnmesi tavsiye edilmelidir.

Enfeksiyonun bulaşmasını önlemek için şiddetli soğuk algınlığı ya da başka enfeksiyonu olan personelin salondan uzak kalması sağlanmalıdır. Hava yoluyla bulaşan enfeksiyon iyi bir hava dolaşımı ile en az düzeye indirilebilir.

- **Dolaylı temasla geğebilecek enfeksiyondan korunma yolları**
 - Salon görevlisi ellerini, aletleri ultra-viyole kabinden almadan ve bir müşteriye kullanmadan önce yıkamalıdır. Bu konu özellikle tuvalete gittikten ya da burun temizlendikten sonra çok daha önemlidir. Steril olmuş aletler sadece saplarından tutulmalı temiz bir kâğıt üzerine ya da antiseptik bir solüsyon içine hemen batırılmalıdır.
 - Her müşteri için temiz havlular, önlükler, sağ bantları, bezler, ęarřaflar ve pamuklar kullanılmalı, aletler kullanımdan önce steril edilmiş olmalıdır. Kullanılan yatak ve sandalyelere, özellikle başın yaslanacağı bölgeye, her müşteri için ayrı, temiz bir havlu serilmelidir. Kapalı bir kaptaki temiz, hidrofik bir pamuk bulundurulmalıdır.

- İşlem sırasında, kavanozlardaki kremler, maskeler, ağda ve sir, sterilize edilmiş spatulalar kullanılarak alınmalı, bu kremler, salon görevlisinin kullanmadığı eli ile rahatça ulaşabileceği bir yere yerleştirilmelidir. Tozlar ve mikropların girmemesi için kavanozların, şişelerin, tüplerin kapakları kullanımdan hemen sonra kapatılmalıdır.
- Yere kaza ile düşebilecek herhangi bir alet, kullanımdan önce mutlaka sterilize edilmelidir.
- İşlem tamamlandıktan sonra, pamuklu çubuklar, törpüler gibi kullanıldıktan sonra atılan maddeler tekrar kullanılmamaları için kırılmalı, pamuk ve bezlerle birlikte imha edilmelidir. Fırçalar, manikür aletleri, cımbızlar temizlenerek steril edilmeli ve bir sonraki kullanıma hazır hâle getirilmelidir. Eyeliner, dudak kalemleri ve kaş kalemleri kalem tıraş ile açılarak bir sonraki kullanım için temiz bir yüzey oluşturulmalı, tekrar kullanana kadar ultra-viyole bir kabine konmalıdır. Hemen kullanılmayacak olan küçük aletler temiz ve kapalı bir kap içinde bekletilmelidir.
- Mikropların barınmaması için salon düzenli olarak toz ve kirden arındırılıp temizlenmelidir. Yüzeyle dezenfekte edilmelidir. Salondaki eşyaların yüzeyleri kolayca temizlenebilecek bir malzemedan yapılmış olmalı, su ve kimyasal maddeleri geçirgen bir malzemedan yapılmış ve oymalı olmamalıdır. Çöp kutularının ağzı kapalı olmalı, içindekiler mümkünse yakılmalıdır.

➤ **AİDS (edinilmiş bağışıklık yetersizliği sendromu)(acquired Immune defidency syndrome)**

AİDS hastalığının hızla yayılması, dikkatleri salonların temizlik koşulları üzerinde yoğunlaştırmıştır. Aids, HIV (human Immunodeficiency virus) adı verilen, bağışıklık yetersizliği virüsünün neden olduğu bir hastalıktır. Bu virüs, vücudun savunma sisteminin bir parçası olan ve antikör (bağışıklık maddesi) üreterek vücudu enfeksiyona karşı koruyan kandaki hücreleri etkiler. AIDS'li hasta, kanda antikör eksikliği nedeniyle direncini kaybeder ve herhangi bir enfeksiyon sonucu ölür.

AİDS, cinsel ilişki yoluyla direkt olarak veya enfekte olmuş bir enjektör ile enjeksiyon sırasında kana dolaylı olarak bulaşır. Enfeksiyon ile bulaşmasına daha çok aynı enjektörü kullanan uyuşturucu alışkanlığı olan kişilerde rastlanır. Bu virüs güzellik salonlarında daha çok, enfekte olmuş ve sterilize edilmemiş bir iğne ile kulak delme işlemi sırasında bulaşır. Güvenlik açısından kulak memeleri, dikkatle kullanılacak bir kulak delme tabancası ile delinmeli ve önceden hiç kullanılmamış küpeler takılmalıdır.

Hastalığın, bir alet ile derinin kesilmesi yoluyla bulaşmadığı söylenmektedir. Buna rağmen, müşteriye rahatlatmak açısından, manikür aletleri dikkatli kullanılmalı ve bunların sterilize edilmelerine özen göstermelidir.

Deri, kaza ile kesilirse hemen bir antiseptik kullanılmalıdır. Alet üzerindeki kan yıkanarak dezenfekte edici bir solüsyonla silinmeli ve tekrar sterilize edilmelidir. Manikürü yapan kişi müşterinin kanı ile direkt olarak temas etmemelidir.

➤ **Aletlerin sterilizasyonu**

Sterilizasyon, bir nesne üzerindeki canlı organizmaların tamamen yok edilmesidir. Sterilizatör kullanılmadıkça bir salonda sterilizasyon tam olarak gerçekleştirilemez. Steril etme ve steril edici kabin terimleri yerine, yaygın olarak tam steril olmasa da sağlığa zararlılığın azaltılması anlamına gelen dezenfekte etme ya da mikropları öldürme terimleri kullanılır.

Bakteri, virüs ve mantar gibi mikroorganizmalar, sıcaklık, kimyasal dezenfektanlar ve ultraviyole radyasyon ile yok edilebilir. Bütün aletlerin dezenfekte edilmeden önce yağdan arındırılarak temizlenmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Sterilizasyon yöntemleri ve uygulamaları, Alan ve Yüzeylerin Temizlikleri modülünüzdeki 1. öğrenme faaliyetinde verildiğinden burada tekrar edilmeyecektir. Salonlardaki alan ve yüzeylere uygun olan söz konusu yöntemler uygulanır. Her işletmenin kendine özgü temizlik programları vardır. Özellikle SPA ve güzellik salonları günümüzde çok değişik görselekte salonlar hazırlamaktadır. Bununla birlikte salonların hazırlanması ve temizliği ile ilgili temel kurallar değişmemektedir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Güzellik salonunda akar su olmalıdır. Su kesilmelerine karşı tesisata bağlı yeterli hacimde, kapasiteli yedek su deposu bulunmalıdır.
2. Güzellik salonlarındaçöp kutuları bulunmalıdır.
3. Ultraviyole kabininde aletler sterilize olabilmesi için en az kalmalıdır.
4. Güzellik salonlarında ısısının °C arasına olması gerekir.
5. AİDS,yoluyla direkt olarak veya enfekte olmuş bir enjektör ile enfeksiyon sırasında kana dolaylı olarak bulaşır.
6. İşlem tamamlandıktan sonra, pamuklu çubuklar, törpüler gibi kullanıldıktan sonra atılan maddeler tekrar kullanılmamaları için dır.
7. Enfeksiyonun direkt olarak müşteriye geçmesini engellemek için makyaj, manikür, cilt bakımı ya da vücut bakımı uygulayacak kişi elleriniönce yıkamalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi temizlik malzemesi seçilirken dikkat edilmesi gerekenlerdendir?
A) Temizleme ve bakım kolaylığı
B) Garanti
C) Yedek parça
D) Yukarıdakilerin hepsi
2. Aşağıdakilerden hangisi iyi bir dezenfektandan beklenenlerden değildir?
A) Hazırlanması kolay olmalıdır.
B) Aşındırıcı olmamalıdır.
C) Etkisini yavaş göstermelidir.
D) Kokusuz olmalıdır.
3. Aşağıdakilerden hangisi ilk yardım çantasında bulunması gerekenlerden değildir?
A) Tansiyon aleti
B) Çengelli iğne
C) Tentürdiyot
D) Sargı bezi

Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

1. Yüzeylerin temizlenmesi amacıyla çeşitli kimyasal maddelerin kullanılmasına, temizlik denir.
2. Ortamda haşere olmaması için yapılan temizlik ve kontrole temizlik denir.
3. Güzellik salonunun içindeki havaveya bayat olmamalı, kötü ve ağır kokmamalıdır. Oda ısısı civarında olmalıdır.
4. Sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemlerinin tümüne denir.
5. Bir kaza ya da hayatı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da kazazedenin durumunun kötüleşmesini önlemek için ilaç kullanılmadan yapılan uygulamalara denir.
6. İlk yardım çantasında bulunması gerekenler:
.....

.....
.....
.....dir

7 Ultraviyole kabininde aletler sterilize olabilmesi için en az
kalmalıdır.

8 AIDS,yoluyla direkt olarak veya enfekte olmuş bir enjektör ile
enjeksiyon sırasında kana dolaylı olarak bulaşır.

9Yere kaza ile düşebilecek herhangi bir alet, kullanımdan önce mutlaka
..... edilmelidir.

10 Salondaki personel müşteride bulunan siğillere, yaralara, çibanlara, kabuk bağlamış
yaralara

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap
verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız.
Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

Sorular	Cevaplar
1.	C
2.	B
3.	D

Boşluklarda yer alması gereken ifadeler:

- 1) Sterilizasyon
- 2) Dezenfektan
- 3) Fiziksel
- 4) Bakteriyolojik
- 5) Ostomolojik

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

Sorular	Cevaplar
1.	C
2.	D

Boşluklarda yer alması gereken ifadeler:

- 1) boya karıştırmak ve kimyasal maddelerle temas riski, manikür pedikür ağda uygulamaları ile mikrobiyolojik risk, fön makinası ve çeşitli makinelerden kaynaklı elektrikli kaza riskleri, uzun süre ayakta durmakla ilgili ergonomik
- 2) ilk yardım
- 3) ilk yardım broşürü, tentürdiyot, amonyak, alkol, pamuk, gazli bez, sargi bezi, makas, çengelli iğne, flaster:

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

Boşluklarda yer alması gereken ifadeler:

- 1) 24 saat
- 2) ağız kapaklı
- 3) 20 dakika
- 4) 21°C-24
- 5) cinsel ilişki
- 6) kırılmalı,
- 7) müşteri ile işleme başlamadan hemen

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1.	D
2.	C
3.	B

Boşluklarda yer alması gereken ifadeler:

- 1) kimyasal
- 2) entomolojik
- 3) kuru/21 °C
- 4) hijyen
- 5) ilk yardım
- 6) ilk yardım broşürü, tentürdiyot, amonyak, alkol, pamuk, gazlı bez, sargı bezi, makas, çengelli iğne, flaster
- 7) 20
- 8) cinsel ilişki
- 9) sterilize
- 10) dokunulmamalıdır

KAYNAKÇA

- AKOĞLAN KOZAK Meryem, Emine KALE, **Temizlik Hizmetleri İşletmeciliği**, Detay Yayıncılık, Ankara, Aralık 2004.
- KARADUMAN, Fazilet, K. Emel KARADUMAN, Alev CATTERSON, **Güzellik Uzmanları İçin Temel Ders Kitabı**, 2. baskı, 1997.